

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.—70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13
za trikrat . . . " 10
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabava, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Albanija in tekmeci.

(Dr. Ig. Žitnik.)

Qui aime bien, châtie bien.

Avtonomna Albanija je sad soperničstva med Italijo in Avstrijo. Albansko vprašanje se je porodilo s trozvezo, da si tekmeca ob Adriji vežeta roke. Repetita non juvant. Albanci sami so se spomnili, da so morda en narod, šele ob berolinskem kongresu, ki je odklonil deputaciji zahtevo avtonomije. Nekaj Albancev je nato sklenilo albansko ligo, ki pa je za jetiko že leta 1880. sklenila življenje. Tudi v dobi mladoturškega terorizma albanski upor ni imel narodnega ali verskega značaja. Albanci so bili zadovoljni s Hamidovo »avtonomijo«, da so smeli živeti brez davkov in nositi orožje v turški armadi proti ostalim balkanskim narodom. Izmail Kemal, »predsednik začasne albanske vlade«, je bil desna roka Abdul Hamida proti mladoturkom. V Italiji živi do 80.000 Albancev, katerim so italijanski politiki in diplomatje vzbujali spomine in skomine na staro domovino. Tako so Italijani pričeli s šolami, trgovci in krošnjari mirnim potom si osvajaati Albanijo ob Adriji in izpodrivati avstrijski protektorat. Tako je nastala konkurenca med Avstrijo in Italijo in strupeni sad tega soperničstva je albanska pogodba. Zgodovino te pogodbe je pojasnil v italijanskem parlamentu Tommaso Tittoni kot minister za zunanje posle v letih 1903 do 1909.

Takoj v prvem svojem govoru dne 15. decembra 1903 je Tittoni zagovarjal zvezo z Avstrijo, ker zagotavlja »status quo« na Balkanu. To svoje stališče je označil z besedami: »Ako parlament sklene drugo politiko, naj to izrazi jasno in odločno, da morejo drugi moške na ministrski klopi določiti politiki drugo smer. Nič ni v politiki slabše, nego polovičarstvo, rekriminacije in diletantizem irredente.«

Dne 14. maja 1904 je Tittoni odločno zavrnil svojega najhujšega protivnika, poslanca Barzilaia, češ, da Barzilai s svojimi govori samo olje vliva v ogenj in povsod išče samo Macchiavellije. Ostro je zopet grajal demonstracije proti Avstriji. V tem govoru je Tittoni tudi odkril javnosti pogodbo med Avstrijo in Italijo glede Albanije iz leta 1899., da je namreč Albanija za obe državi »noli me tangere«.

V senatu je Tittoni 9. svečana 1905 odgovoril na interpelacijo senatorja di Camporeale: »Odnosaji med Avstrijo in Italijo se od zadnje pogodbe niso izpremenili. Avstrijska vlada zaupa (!) lojalni in korektni politiki Italije. Makedonsko vprašanje je urejeno v pogodbi trozveze, albanško pa v posebnih pismenih dogovorih iz leta 1899. in 1900. Ako je navzlic temu v Italiji javno mnenje razburjeno, moram pripomniti, da se to razburjenje ponavlja od časa do časa. Vzroka sta dva: Oboroževanje (armamenti) Avstrije in makedonsko vprašanje. Glede oboroževanja smo od Avstrije dobili informacije, da to zahteva velikopotezna politika za vse slučaje, ne pa za trenutje. Isto more storiti tudi Italija.«

Z ozirom na balkanska vprašanja sta najvažnejša Tittonijeva govora iz leta 1908. Dne 11. sušca 1908 je Tittoni priznal, da ima Avstrija po členu 25. berolinske pogodbe pravico zgraditi železnico od Uvca skozi Sandžak do Mitrovice. To pravico so Avstriji priznale vse države, ker od nobene države se ne more zahtevati, da bi ob svojih mejah postavila kitajski zid. Tittoni je izjavil brez ovinkov, da bi ne ugovarjal avstrijski železnici do Mitrovice, tudi ko bi člen 25. tega »expressis verbis« ne določil. Zato pa je baron Aehrenthal v dogovoru z Rusijo dovolil zgradbo železnice od Donave skozi Niš v Srbiji do Sv. Ivana di Medua ob Adriji, do Drača ali do Bara, kakor je želela Črna gora. Obenem je Aehrenthal bil zadovoljen, da italijanski kapital zgradi pristanišče v Baru in železnico do Novega bazarja ter prevzame plovbo na Skaderskem jezeru. Baron Aehrenthal se je po Tittonijevi izjavi sprijaznil tudi z železnicami Küstendil-Kumanovo, Larisa-Solun in Valona. Za Italijo in tudi balkanske države je najvažnejša železnica od Donave do Adrije, ker bode odprla pot trgovini z Balkana proti zapadu in Italiji proti vzhodu. Tittoni je zavrnil ugovore, da bi ta železnica Slovanom odprla pot do Adrije, rekoč: »Ali res mislite, da se prične novo preseljevanje narodov, da bodo Slovani zasedli obrežja Adrije in prepodili Albance? Evropa želi vsem balkanskim narodom kulturni razvoj in blagostanje, in tej želji se pridružuje tudi Italija!« (Živahno pritrdjevanje.)

V govoru meseca junija 1908 je Tittoni ponovil svojo trditev, da Avstrija več ne ugovarja železnici od Donave do Adrije in da je Aehrenthal dovolil tudi vse ostale železnice na Balkanu.

Največje pozornosti pa so vredne Tittonijeve izjave v sejah poslanske zbornice 3. in 4. decembra 1908. Tittoni je odgovoril na interpelacijo poslanca Mirabellija glede na aneksijo Bosne in Hercegovine. Ta Tittonijev govor je še danes aktualne vrednosti, ker nam pojasni vse tedanje blodnje diplomatov in osvetli tudi zadnje dogodke. Stenografski zapisnik italijanske zbornice izpričuje, da je bila tedanja seja jako burna in da so se razni radikalni poslanci z medklici kakor sršeni zaganjali v Tittonija. To ga je menda spravilo iz ravnotežja, da je javno odkril vse intrige diplomatov proti habsburški monarhiji. Iz teh pojasnil pa je tudi razvidno, da je baron Aehrenthal za aneksijo Bosne in Hercegovine žrtvoval skoraj vse iste »življenske koristi«, o katerih je grof Berchtold govoril v delegacijah. Iz obširnega govora naj zadostujejo nekateri odstavki.

Najprvo je Tittoni označil berolinski dogovor kot delo največje hinavščine in zvičajnosti. Berolinska pogodba ni zagotovila Evropi miru, ampak ustvarila nove težave in vprašanja. To velja o Bosni, Sandžaku, Bulgariji, Kreti, Albaniji, balkanskih železnicah itd. Prvo preporno vprašanje je, ali je smela habsburška monarhija brez privolenja ostalih velesil izvršiti aneksijo Bosne? Tittoni je kratko in odločno odgovoril: Ne! Avstrija bi bila morala aneksijo državam opravičiti in utemeljiti z razlogi, tega pa ni storila. Temeljno načelo mednarodnega prava je, da nobena država ne more in ne sme kar na svojo roko izpreminjati pogodb, ki jih je sama podpisala. To je Avstrija storila 5. oktobra 1908 in s tem do temelja vznemirila javno mnenje v Italiji. Zato je tedaj Italija podpirala zahtevo Rusije, da se snide evropska konferenca. Italija je torej ugovarjala aneksiji in ta ugovor bi mogla dejansko izvršiti le s silo, z vojsko, toda ostala bi bila osamljena, kakor je trdil Tittoni.

V berolinski pogodbi — nadaljuje Tittoni — sta bila Italiji škodljiva dva člena: 25. in 29. Ko bi Avstrija nam sedaj predlagala, da prekliče aneksijo Bosne in Hercegovine in si pridrži pravice členov 25. in 29., bi mi odklonili ta predlog. Ta dva člena sta Avstriji priznala pravico, da za-

sede Sandžak in si odpre pot do Soluna te, straži ob črnogorskem obrežju. Ko bi Avstrija to storila, nastal bi v Italiji najhujši odpor. Zakaj je torej Avstrija zapustila Sandžak in si zaprla pot do Soluna? Zakaj je Avstrija odobrila načrt železnice od Donave do Adrije? Na ta vprašanja je med drugimi avstrijskimi listi odgovorila tudi »Oest. R.« Tittoni je prečital dotični odstavek, da se Avstrija umakne iz Sandžaka, in te dve državi imata sedaj največje korist. Avstrija je dala iz rok najboljšo sredstvo, s katerim je mogla na Balkanu nadaljevati aktivno politiko, Rusija in Italija pa sta s tem dobili večji vpliv. Most do Soluna je za Avstrijo uničen!

To dejstvo ida, — nadaljuje Tittoni, — še večji pomen za Italijo v italijanski luči. Poslanec Bovio je trdil že l. 1901.: »Avstrija obrača svoje poglede proti Solunu in proti Skadru, torej na Egejsko in Adrijsko morje. V obeh slučajih velja za Italijo: Gorje ti!«

De Marini je izjavil v zbornici l. 1903.: »Avstrija se pripravlja v Sandžaku, da prodre preko Mitrovice do Skoplja in Soluna. Ali more Italija to mirno prenašati?«

Tittoni pa je tudi lojalno priznal, da je za okupacijo Bosne in Hercegovine morala priti tudi aneksija, katero so pozneje vse države molče odobrile. Avstrijski veleposlanik v Carigradu je naznanil turški vladi, da je Avstrija s krvjo svojih vojakov in ogromnimi stroški dobila pravico do zasedenih dežel. Turška vlada se je pritožila na velesile, ki pa so bile gluhe.

Iz teh Tittonijevih pojasnil moremo sklepati: 1. Avstrija se je odpovedala svojim pravicam, zgraditi železnico od Uvca do Mitrovice in tako zvezati bosanske omrežje s progo do Soluna. 2. Avstrija se je umaknila iz Sandžaka na željo Italije in Rusije in dala iz rok poroštvo za trgovinske koncesije. 3. Avstrija je dovolila železnico od Donave do Adrije in zagotovila Srbiji trgovinsko pristanišče v Sv. Ivanu, Baru ali drugem primerem kraju ob Adriji. 4. Avstrija je v dogovoru z Italijo dosegla avtonomijo Albanije in tako ustvarila z ogromnimi stroški drugi Schleswig-Holstein. Latinski pregovori pravi: »Communio est mater rixarum.«

Za presojo avstrijske politike pa niso merodajni Hardni in drugi politični pustolovci. Zato tudi ne moremo soglašati z ljudmi, ki dnevno politiko uganjajo s puhlimi in bobnečimi frazami. Odkrito in odločno smo grajali vihravost, nedoslednost

LISTEK.

Velko v vojski.

Resničen dogodek.

Bulgarski spisal Ivan Vazov. Poslovenil Aleksij.

Ko so ga poklicali k vojakom, se je skril v skednju v slamo . . . Stari oče je šel v mesto, da bi izprosil pri uradu, naj mu puste sina, ker je njegov edinec in nima nikogar drugega, ki bi pasel vola in obdeloval polje.

Doma je ostala le stara mati, ki naj bi vse one, ki bi vprašali, kje je Velko, odslovila.

»Vida . . . pokliči Velka! . . . Iti mora v mesto . . . je rezervist . . . Naj vzame puško s seboj . . .« ji je rekel župan.

»Velko ni doma, moj sinko!«

»Mati Vida! . . . Morebiti se je Velko skril? . . .« vprašujejo rezervisti, ki hodijo mimo.

»Ne, slnovi! . . . Ka mnaj se skrije? . . . Že od predvčerajšnjim ne vem, kje je . . . Saj vendar ni ničvrednež! . . . Saj ga vsi poznate . . .«

Toda sedaj prihaja Ivan Morisivina, vodja rezervistov. Oborožen je od nog do glave. Vsakdo ga pozna kot grozovitega človeka, in vsi ivažčani trpetajo pred njim.

»Mamica! . . . Če ne bo Velko jutri zgodaj zjutraj pred našim odhodom na

mestu, mu jih bom dal naložiti sto s palico, kakor hitro ga dobim! . . . Dobro si zapomni! . . .«

»Toda kako? . . . Mene umorite, kakor hitro ga dobite! . . . Saj vendar ni ničvrednež! . . . Ali ne veš tega? . . .« mrmra prestrašena mati Vida in misli na Velka, ki sedi v skednju . . .

»Sto udarcev s palico iz najtršega lesa! . . . Niti enega manj! . . .« je ponovil Ivan in odšel.

In Velko? Trepetajoč kot v mrzllici je gledal za njim skozi neko odprtino, ki jo je napravil v strehi. Slišal je grožnje strašnega Morisivine in je bil še bolj prestrašen.

Hitro je zdrsnil v kot pod streho, zlezal v slamo in se zaril vanjo do vratu.

In v tem položaju je ostal do večera.

* * *

Drugi dan zgodaj zjutraj gleda skozi razpoko; na ravnem prostoru na vasi stoji množica rezervistov, vsi njegovi tovariši, vsi zadovoljni, vsi v uniformah in v njihovih čepicalh, ki so okrašene z jesenskimi cveticami, se svetijo v solncu majhni zlati levi . . . V ustih imajo majhne bukovne vejice, s katerimi so si okrasili tudi puške . . . Patroni, nabrani kakor biseri na verižico, se križajo na njihovih prsih . . .

Tihota je nastala med posameznimi skupinami. Rezervisti so se postavili prav ob njegovi koči v lepo vrsto. Od krčme sem je prihajal Ivan

Morisivina. Pokrit je bil z visoko kapo, na kateri je bilo pritrjeno belo pero.

Obstal je pred vrstami, jim nekaj povedal, in dal z roko znamenje . . . pričeli so korakati, enakomerno, urejeno, on pred njimi. Za njimi pa se je pomikala pisana množica sorodnikov in prijateljev, ki so prišli, da bi se od njih poslovili.

Glasna pesem je zadonela, ubrana . . .

Velko je prisluškoval . . . ni se mogel naveličati sladke melodije . . . In lepa pesem je odmevala po vasi . . . se dvigala proti nebu . . .

Odšli so . . . izginili so . . .

Semintja mu je prinesel veter odmeve pesmi, ki je utihnila v zraku.

Vendar je nekaj lepega ob času vojske . . .

V prsih Velka je vztrepetal srce . . . Pogledal se je . . . Ves prašen od nog do glave, na njem visi slama in pajčevine . . . okoli njega težak vzduh, tema, zalega miši . . . in tuintam skozi razpoke skromno sevajoči solnčni žarki . . . kakor ukradena luč . . .

In tam . . . široka polja, jasno nebo, svetlo sevajoče solnce . . . Reka šumi v dolini, ptiči se dvigajo v drznem poletu v višave, in njegovi tovariši korakajo po zelenem polju in pojo . . .

Velko je tiho vstal in hitel v sobo, vzel puško, ki je visela na steni, šel v hlev, pobožal lepega voliča, skočil čez plot, da bi ga ne zapazila mati, in teklo po polju, kot bi ga kdo podil.

Rezervisti korakajo in pojo . . . kot zlate luči se svetijo bajoneti v solncu . . . Njihova zastava plapolata kot velik ptič z razprostrtimi peruti . . .

Pred vsemi koraka Ivan Morisivina. Včasih se obrne nazaj, poveljuje in koraka zopet dalje, pokrit z visoko čepico.

Ko jih je Velko dohitel, je utihnila pesem, vrste so se razkropile in vsi so zakričali.

»Umalejtan! . . . Umalejtan! . . . Kako je s teboj? . . . Kakšen junak si! . . . Kje si bil vendar? . . .« so govorili nekateri.

»Umalejtan je prišel! . . .« so kričali drugi; »sedaj se ne bojimo nič več in gotovo ujamemo sultana!«

»Hajdi! . . . Hajdi! . . . Veseli bomo! . . . Dalje! . . . Na noge! . . . Carigrad je naš! . . .«

In vsi rezervisti se smejejo in rado vedno gledajo Velka Umalejtana, na katerem visi še vedno tuintam kaka pajčevina.

Velko je zardel in molčal.

Ivan Morisivina se je smehljaj, toda kmalu nagubančil čelo in ostro zaklical: »Dosti, dosti! . . . Čemu se tako smejete? . . . Dobro, Velko! . . . Dalje! . . .«

Rezervisti so se v redu dalje pomikali.

Toda predno so prišli čez prvi hrib, so prekrstili Velka iz Umalejtana v »Unterleutnanta« (podporočnika.)

in kratkovidnost avstrijske diplomacije. Dvakratna mobilizacija v zadnjih petih letih, ki je zahtevala nad milijardo škode in žrtev, je doslej brez vsake vidne koristi, bilanca je globoko pasivna. To pa so posledice iz dogodkov leta 1908. Mi nismo zagovarjali stalne aneksije Sandžaka, ampak priporočali tedaj in pozneje začasno okupacijo. S to bi si bili ohranili in zagotovili svoje »življenjske koristi«. Te pa so prosta Adria in odprta trgovinska pot v Makedonijo. Ako nam je na jeziku Solun, hočemo s tem označiti le zadnjo postajo železnice, kajti za trgovino je končno cenejša pot po Adriji, nego po suhem do Soluna. Obenem bi bili Črnogorcem in Srbom prihranili velike žrtve in novo sovražstvo do Avstrije, ker so se končno le morali umakniti iz Skadra in Drača. Največji prijatelj Srbije vendar ne more zahtevati, da bi si Avstrija sama zgradila kitajski zid ob meji in se kot polž zalizala v svoji hiši. To menda razumejo tudi politični otročaji in frazerji.

Ravnatoko pa ne moremo razumeti politike, ki Srbom zastavlja trgovinsko pot do morja. Ne glede na to, da Skader nikdar ni bil albanski in da so si ga Črnogorci osvojili s pravico orožja, nima ta pokrajina brez Sandžaka niti najmanjšega pomena za Avstrijo. In to temmanj, ker je habsburška monarhija vezana z besedo, da dovoli železnico od Donave do Adrije in Srbiji trgovinsko pristanišče. Nasprotja se poravnajo s kompromisi. In kompromisi so bili mogoči le toliko časa, dokler se Avstrija ni odpovedala členoma 25. in 29. berlinske pogodbe. Sedaj imamo prazne roke in žepe, zato pa stiskamo pest. Kaj je tega treba bilo? Zato odkrito rečemo: Še ena taka zmagaja, kakor sta bili zadnji dve, potem bodemo res morali reči: Fuit Ilion, fuimus Troes.

Srbsko stališče.

(Od našega poročevalca.)

Belgrad, 4. junija.

Vaši spoštovani čitatelji mi ne bodo zamerili, da se v poslednjem času bolj porredkoma oglašam, dasi je dosti snovi nabrane, ako izvedo, da »Slovenca« naménoma nočem vlačiti v spor med Srbi in Bulgari. Kajti, čeprav se mi zdi, da sem bil jaz kot časnikar kolikortoliko objektivni in moram z zadovoljstvom konstatirati, da si je prizadeval biti objektivni tudi moj sofijski kolega v »Slovencu«, vendar ne moreva ne jaz ne on v takih vprašanjih, kakor so zdaj na vrsti, biti zadostno in vseskozi objektivna.

Vendar pa se čutim dolžnega Vas v sedanjem momentu obvestiti o razpoloženju v Srbiji. Pri tem mi ne pade niti na um, agitirati za srbsko stališče proti bulgarskemu. To itak ne bi imelo nobenega pomena, ker tega spora ne bodo rešile nobene simpatije ali antipatije drugih.

»Slovenec« je tekom balkanske vojske bil tako dobro informiran, da je v marsikaterem oziru prekašal ne samo vse v našem jeziku pisane liste, ampak tudi mnoge svetovne. »Slovenec« je bil prvi list sploh, ki je objavil bistvene določbe srbsko-bulgarske pogodbe glede razdelitve osvojenega teritorija, in sicer tako iz peresa svojega londonskega dopisnika po informacijah od dr. Daneva samega, kakor tudi od moje strani, ki sem »Slovencu« sporočil one točke te pogodbe, katere so Bulgari pred vojsko in tekom nje pogazili: namreč

da je bila Bulgarija zavezana Srbiji poslati na makedonsko bojišče na pomoč 100.000 vojakov, da pa ne samo tega ni storila, ampak je Srbijo prosila za pomoč 50.000 ljudi in obsedno artiljerijo, brez katere se Odrin ne bi bil zavzel.

»Slovenec« pa je tudi prvi avtentično objavil, da Bitolj, Prilep, Veles in Ohrid ostanejo srbski. Jaz sem, ko sem Vam takrat ta minimum srbskih zahtev sporočil, dejal, da sem to vest dobil od vrle visoke vojaške osebe. Danes morem odkrito razodeti, da je ta informacija pohajala od samega prestolonaslednika Aleksandra.

Srbija stoji na stališču, da so Bulgari prekršili vse točke pogodbe. Srbija je, hočeš nočeš, morala to krševanje trpeti, ker, če bi bila Srbija tekom vojske na to reagirala in bi ne bila več naredila nego to, na kar je bila vezana, bi balkanska vojska imela danes čisto drugačen rezultat, nego ga ima. Sedaj pa zahteva Srbija revizijo pogodbe, ki je že sama na sebi, tudi če bi se bila držala, za Srbijo krivična. Razloge revizije je »Slovenec« že objavil, če se ne motim, januarja ali februarja, a sedaj jih je obširneje razložil ministrski predsednik Pašić v skupščini.

Ti razlogi so tako evidentni, da Srbija od svojega stališča ne bo odstopila, tudi ne, če bi pretela vojska. Srbija je v pretekli vojski doprinesla ne samo zase, temveč i za Bulgare, za osvobodjenje Makedonije, toliko žrtev, da se več ne more žrtvovati. Srbija se pa čuti tudi zadosti močno, da svoje interese brani do skrajnega. Nečem prikrivati, da si stoje zavezniki do zob oboroženi nasproti. V visokih srbskih vojaških vrstah se govori: Mi smo s Turki opravili že pred sedmimi meseci, pa smo zato, da Bulgari dobe Odrin, že osem mesecev ločeni od svojih družin. Mesece in mesece smo Bulgare preskrbljevali z municijo in hrano, oni so nas pa v vprašanju izhoda na Jadransko morje pustili na cedilu. Zato naj jim pa zdaj damo, kar smo sami brez pomoči nikogar osvojili, Prilep, mesto kraljeviča Marka in Bitolj, kjer smo izgubili toliko tisoč najboljših življenj in se je naša armada tako izkazala! Ne, in če bi bilo treba gaziti kri do kolena!...

Neki višji častnik, ki je igral v pretekli vojski veliko vlogo in je eden najresnejših in najzmernejših, mi je dejal, da Bulgarov, katere dobro pozna izpred Odrina, niti najmanj ne podcenjuje, da pa se srbska armada nima vojske z njimi nič bati.

Politični krogi bi bili zelo veseli, če bi bilo mogoče spor mirno rešiti, toda to je skoraj nemogoče, armada pa gori nepotrebnostjo, da rešita mučno stanje meč in top, če že mora do tega priti.

Končno moram, akopprav visoko cenim informacije Vašega londonskega poročevalca, konstatirati, da je izjava dr. Danevega zastopnika, nekega Georgijeva, glede bitke pri Kumanovu odvrtna neresnica in kleveta, češ, da je bulgarski general Teodorov bil na Kumanovem in doprinesel k srbski zmagi. General Teodorov — moje informacije iz armade so iz prvega vira — je stal pod komando srbskega generala Stepanovića in bil na skrajnem levem krilu II. srbske armade, ki je čisto drugje operirala, na dan kumanovske bitke pa je bil od Kumanova tri dni hodá oddaljen.

Tržiške novice.

t Volitev krajnega šolskega sveta. Preteklo sredo se je sestavil novi krajni šolski svet. Za predsednika je bil izvoljen g. župnik J. Potokar, za namestnika g. Fr. Ahačič, trški župan. — Po končani volitvi je gospod predsednik v imenu krajnega šolskega sveta čestital g. šolskemu vodji Kalinger, ki je dobil za svoje zasluge, ki si jih je stekel na polju šolstva, naslov ravnatelja.

t Nova slovenska šola. Za soboto, 31. majnika, je povabil gospod okrajni glavar Schitnik vse tri občinske odbore, namreč tržiškega, kovorskega in šentkatarinskega na dogovor glede nove šole, ki naj bi se zgradila v trgu. Povabljeni so se udeležili skoraj polnoštevno. Iz Kranja je došel gospod okrajni glavar, c. kr. okrajni šolski nadzornik Simon, dr. Šavnik in inženir glavarstva. Komisija si je ogledala dosedanje šolske prostore in se zelo nepovoljno izrazila o njih. Dekliška šola nasprotuje vsem zdravstvenim predpisom. Primanjkuje najpotrebnejših prostorov, tako za učne sobe kakor tudi za razna učila. Ker so se vse merodajne osebe izrazile za novo stavbo, ker bi popraviljanje starega poslopja ne stalo mnogo manj nego zgradba nove šole, zato so ti odbori s komisijo na čelu izbrali primeren prostor na posestvu g. inženirja Karola Pollaka. Po mnenju vseh izvedencev je ta prostor najpripravlnejši. G. inženir Pollak je voljan ga za primerno nizko ceno odstopiti. V kratkem se bo izdelal načrt za novo šolo. Komur je mar blagor našega trga in kdor je prijatelj delavstva, ki bo svojim otrokom v novi šoli moglo dati višjo izobrazbo nego je bilo sedaj možno, bo gotovo pozdravil najtoplejše to podjetje.

Po svetlu.

Nižjeavstrijska kmečka zveza je imela minulo nedeljo na Dunaju svoj občni zbor. Iz raznih poročil izhaja, da šteje zveza že 68.000 članov in se njih število od lani naraslo za 5157. Zveza ima svoje člane po vseh 1600 nižjeavstrijskih občinah — tudi po mestih in industrijskih krajih. Kako zelo se člani zavedajo svojih dolžnosti do zveze, priča okolnost, da je med vsemi 68 tisoči članov le 300 takih, ki še niso poravnali članarine. Dohodkov je imela zveza lani 191.140 K, stroškov 134.163 K preostanek znaša torej 56.976 K. Zveza je sklenila ustanoviti lastno tovarno za umetna gnojila in se v ta namen osnuje delniška družba.

200 milijonov novih davkov na Francoskem. Francoska republika mora pokriti primanjkljaj v letu 1913, ki bo prihodnje leto vsled večjih izdatkov za triletno vojaško službovanje še znatno narastel. Zato išče vlada novih virov za dohodke. Finančni minister je pravilnega mnenja, da zemljiškim posestnikom ne kaže nalagati še večjih bremen in da se živila zaradi splošne draginje ne smejo še bolj podražiti. Dobiti namerava potrebnih 200 milijonov na ta način, da se zviša davek na alkohol za 36 milijonov. Razni pristojbinski davki bodo vrgli nadaljnjih 22 milijonov.

nov, med njimi pristojbina od trgovinskih efektov. Pristojbina od zavarovanj bo dala 48 milijonov, pristojbina ob spremembah v posesti nepremičnin 513 milijonov. Od čistega dobička premogovnikov, ako znaša dobiček nad 350 frankov pri tonelatu, bo plačevati 20 postoten davek, kar bo dalo 9 milijonov. Izdelovanje električnih svetilnic bo neslo 150 milijona in pristojbina po 10 vinarjev za vsak meter kinematografskih filmov 55 milijonov. Nadalje namerava vlada zvišati tudi razne panoge borznih davkov, na primer kolkovino za izdajo inozemskih vrednostnih papirjev, davek od dohodkov vrednostnih papirjev, od dobitkov na srečke itd. Zvišanje teh borznih davkov bo neslo okoli 58 milijonov. Novi davki bi torej v prvi vrsti zadeli premožne stanovce, ki imajo od ohranitve miru in varnosti lastnine največ koristi.

Redovniki in redovnice v šolah. Redovniki poučujejo v Avstriji na 11 javnih državnih gimnazijah, 8 zasebnih gimnazijah, 5 učiteljskih, 2 trgovskih šolah, 6 meščanskih in 20 ljudskih šolah ter vodijo 28 dijaških zavetišč. Redovnice učijo na 3 dekliških gimnazijah, 10 učiteljskih, 8 licejih, 4 trgovskih šolah ter vodijo 108 penzionatov. Nadalje poučujejo na 56 zasebnih meščanskih šolah, na 671 zasebnih in 143 javnih ljudskih šolah. Končno vodijo še 312 delovnih šol, 273 otroških vrtcev, 64 nadaljevalnih šol, 5 tečajev za otroške vrtnarice, 6 tečajev za učiteljice ročnih del, 19 gospodinjstev šol in zavod za hčere vojakov (moštva). Koliko redovnikov in redovnic pa deluje na bolniškem polju in skrbi za zanemarjeno mladino itd., itd.! In to človekoljubno delovanje ni bogato plačano. Vendar pa svobodomislec to »klerikalno« armado sovražijo in z gnojnico oblivajo, češ, da je že cela Avstrija »črna«, ker da je bilo v letu 1910. v Avstriji 11.116 redovnikov in 27.389 redovnic. Zakaj pa se judje in njih svobodomiselní bratci ne posvečajo takim »lukrativnim« poklicem? Koliko pa je judov v Avstriji?

Spomenik zvezdoslovcu Schiaparelliju. Pod predsedstvom italijanskega kralja se je sestavil odbor, ki ima nabaviti sredstva za spomenik leta 1910 umrlemu italijanskemu astronomu Schiaparelliju. Spomenik mu postavijo v rojstnem mestecu Saviglianu v zapadnem Piemontu. V palači Brera v Milanu, kjer je izvrševal svoja opazovanja in pisal svoje zvezdoslovne obravnave, pa mu vzdajajo spominsko ploščo z njegovo podobo. Schiaparelli si je stekel velikih zaslug z raziskovanjem zvezdnih utrinkov, o katerih je dokazal, da nastajajo vsled razpadanja repatic. Tudi takozvane zvezde dvojčke ali dvozvezde je on prvi raziskoval in razložil njih postanek. Svetovnoznan pa je postal vsled svojih opazovanj Marsa. Zlasti je opisal vodotoke na Marsu in njih razširjanje in zoževanje. Novejše preiskave pa so dognale, da temeljijo ti vodotoki samo na prevari v vidu. Vkljub temu so Schiaparellijeve zasluge za napredek v zvezdoslovju velike.

Enajstleten dečko, ki je hotel zastupiti mater. Na dunajski kliniki za umobolne opazujejo enajst let starega Edvarda Binderja, ki je trikrat poskušal zastupiti svojo mater: prvič z ne-

Zvečer so dospeli v Plovdiv. Preočili so v novi vojašnici. Zjutraj je šel službujoči častnik okoli po vojašnici, pregledal Morisivino četo in odšel.

Velku je tukaj ugajalo: juha z mesom, nov vojaški plašč in tovariši in pesmi in zabave — vse, kar mu je poželetelo srce. Privadil se je novega življenja, navad in govora vojakov... in nič več ni bil podoben prejšnjemu Velku.

Poveljnik ga pokliče.

»Tukaj!« zakliče iz polnega grla, se postavi ravno kot struna in gleda predstojnika smelo v oči.

In drugi se iz njega norčujejo.

»Velko!«... zakliče Ivan Morisivina, ki je bil že častnik, »leva si prišil narobe na kapo!... Neotesani dečko!...«

»Na uslugo, Vaše Blagorodje!...« in Velko gleda s spoštovanjem svojega predstojnika.

Vedno iznova prihajajo nove čete novincev, katere dajejo v nadzorstvo rezervistom, da bi jih izučili.

Velko je dobil deset kmetov in pet meščanov. Ivan Morisivina je gledal precej pisano enega izmed zadnjih in ga je strašno stiskal.

Dobil je sedaj priložnost, maščevati se.

»Velko!...« pokliče svojega podanika na stran.

In ko je stal Velko poleg njega, je pokazal z očmi v lepi vrsti stoječe novince in ga vprašal: »Ali te ubogajo?«

»Ubogajo, Vaše Blagorodje!...«

»In vidiš tam onega velikana?...«

»Vidim ga, Vaše Blagorodje!...«

»To je pasji sin... to je... saj razumeš?... Pazi dobro!... ne dovoli mu, ganiti se... če slabo koraka, mu stopi na noge... če ne gleda čisto naravnost, ga udari po ustih s pestjo... ne prizanašaj mu... Pojdi!«

»Kakor ukazete!...«

Velko se je vrnil k svojim novincem in Morisivina je odšel proti mestu.

Velko ni mogel razumeti, zakaj je dobil ukaz, toliči onega dolgina. Marsikateri kmetje so med vajami pravi levi, in doigin koraka najbolje. Ali se ni častnik zmotil? Ni mu hotelo iti v glavo, toda od takrat je bil vedno zmeden pred dolginom, dasi ni vedel zakaj.

Zvečer ga je poklical Morisivina v pisarno.

»Velko, kako je z onim oslom...«

»Kakor ukazujete, Vaše Blagorodje!...«

»Ali so mu otekla usta?...«

»Nikakor ne, Vaše Blagorodje, zelo natančno opravi vse ukaze...«

Častnik je nagubal čelo.

»Slišiš, ti si kamela! Jutri pridem med vajami... Naj dela kakor hoče, v moji navzočnosti ga moraš dobro ozmerjati, sicer naj te vzame vrag!...«

Velko je prestrašen odšel.

Opazil je, da je bil gospod častnik veliko sitnejši kot zadnjič, in končno... kdo ve... morebiti je taka navada.

Naslednje jutro je prišel častnik k vajam z veliko gubo na čelu.

Velka je obilil mrzel pot.

Takoj po prvem povelju: »Ena, dve!« je stopil Velko k dolginu, ga prijel za obleko in rekel s temnim, slabotnim glasom, kot bi prihajal iz zemlje: »Prosim... Gospod!...«

Dalje ni mogel govoriti in proseče je gledal velikana. Nekateri vojaki, meščani, so se nehote smehljali, ko so videli Velka v tako sitnem položaju, da ni vedel, ali je v nebesih ali na zemlji. Morisivina je zaškrtnil z zobmi, prebledel, skočil k Velku in ga udaril po obrazu, da se mu je vlila kri iz nosu.

To je častnika še bolj razjezilo, zaklical je: »Velko!... štiriindvajset ur zapora... brez kruha!...«

Zalosten je bil Velko vsled kazni.

Vso noč je jokal. Oslabl je vsled bolesti. Spominjal se je svoje matere, ki vzdihuje kadarkoli misli nanj... svojega očeta, kateremu so odpovedale noge službo pri težkem delu... lepega voliča v hlevu, ki se ozira, kdaj bo prišel Velko in ga pobožal... Dolgo je mislil. Tretjič so zapeli petelini, prvi svetlobni žarki so se prikradli v sobo skozi okence. Kmalu se bode prebudila vojašnica, minil bo čas kazni in zopet bo šel na vaje... in zopet bo gledal nagubano čelo strogega častnika.

Ne... danes zvečer bo ušel... takoj, ko se bo stemnilo... Naj se zgodi, kar hoče.

Vendar Velko ni izpolnil svojega načrta. Ivan Morisivina je bil prestavljen, in na njegovo mesto je prišel pameten, miren častnik.

In Velko je ostal.

Častnik je kmalu opazil Velkove vrline, njegovo ubogljivost in nepokvarjenost srca.

Nekega dne ga je pred zbranim oddelkom glasno pohvalil, ker je dobro opravil, kar mu je bilo naročeno.

»Izvrstno, Velko! Ti si vrl dečko! Želim, da bi vsi postali taki vojaki, kot si ti.«

Velku se je zdelo kot bi se povrnil v nebesa. Od tedaj naprej je bil pripravljen, na prvi migljaj umreti za svojega predstojnika. Oživel je nanovo in pričel izpraševati tovariše, če bo kmalu vojska s Turki, ker bi bil namreč rad nasadil nekaj Turkov na svoj bajonet. Vedno bojevitější je postajal.

»Velko, ali boš v bitki pobil veliko Trukov?« so ga izpraševali hudomušni tovariši.

»Njihove matere jih bodo objokovale.«

»In kako jih boš potolkel? Saj še nisi bil v bitki.«

»Kaj, jaz?« se je razjezil Velko, stopil na stran, zgrabil puško — in jezno suval v zrak z nataknenim bajonetom.

Vsi so se umikali, kajti pogumni Velko bi bil v resnici nasadil katerega na ostro bajonetovo konico, ki se je svetila v solncu. Nenadoma mu je položil nekdo roko na ramo.

Obrnil se je.

Pred njim je stal njegov častnik in ga smehljaje se gledal.

kim barvastim papirjem, ki ga je namočil v mleko, potem z neko zdravilno kroglico, ki jo je zdrobil v prah in zopet pomešal v mleko. Obrakrat se mu je ponesrečilo, ker je mati opazila rdečo barvo, oziroma bridki okus, ter zljala mleko preč. Tretjič pa je imel kupiti kuhinjsko sol, a je prinesel lužno sol. Mati je posolila s tem strupom fižol, a je zopet zapazila na bridkem okusu, da nekaj ni v redu ter stvar naznanila. Fantič se je sprva izgovarjal na trgovca, ki je pa dokazal, da je dečko izrecno zahteval lužno sol. Nazadnje je Edvard priznal, da je hotel mater zastrupiti, da bi po njeni smrti prišel nazaj na Štajersko, kjer je bil po očetovi smrti na reji in kjer je živel prosto kot ptič. Materino truplo je hotel skriti v stanovanju in potem zbežati.

Sicilijansko. Italijanska zbornica je zopet ovrgla volitev znanega sicilijanskega panamista Nasija. Ko se je ta vest raznesla v Palermu, se je ljudstvo zbralo pred Nasijevo hišo in mu prirejalo velike ovacije. Nasi je stopil na balkon in v silno bojevitim govoru slavil zvestobo svojih rojakov, njihovo plemenito srce in njihovo pravno zavest. Imenoval se je žrtev političnih strasti in sovražnosti, ki nočejo smrti zadeti samo njega, marveč z njim vred celo Sicilijo in cel jug. Toda Sicilija in južne pokrajine bodo pokazale, da niso kolonije druge vrste, marveč da so živ del domovine in da jim gredo z enakimi dolžnostmi tudi enake pravice.

Iz Litije.

Iz Litije nam pišejo: Zadnje čase so se izvršile v Litiji važne spremembe glede trškega gospodarstva. To gospodarstvo je bilo pod liberalnim načelstvom tako »vzorno«, da sta bila primorana deželni odbor in deželna vlada gospodarski odbor razpustiti. Kaj je dalo povod razpustu, za sedaj zamolčimo; če potreba pokaže, se bo pa povedalo.

Za gerenta je bil imenovan gospod Franc Rozina iz Litije. Zakaj je bil ravno ta imenovan, to naši »višji« liberalci dobro vedo, mi pa tudi! Čudno pa je, da tega ne ve »Danov« inteligentni dopisnik! Iz tega sklepamo, da nedeljski dopis v »Dnevu« iz Litije ni izšel iz liberalnih višjih krogov; prej-kone ga je spisal skrit potuhnjene ali pa celo Šmarčan! Pa bodi kdorkoli, mi stojimo na stališču, da je za vse surovosti bodisi v listih ali kjerkoli odgovorna liberalna stranka! To povemo v pojasnilo tistim hinavcem, ki se pridejo opravičevati, češ: to obsojamo, to se je zgodilo brez naše vednosti. Dobro, če res obsojate podlo pisavo ali nečastna dejanja katerega svojih somišljenikov, imejte tudi toliko poguma, da to poveste na glas; sicer ste le hinavci in vredni drug drugega.

Torej oni dopis v »Dnevu« v grdem tonu napada gospoda dekana, ker vrši svojo pastirsko dolžnost. Lastno stranko pa ponižuje s trditvijo, da je dekan zakrivil ves propad liberalne stranke. To priznanje je častno za dekana, liberalna stranka pa stoji jako na slabem, če je od enega človeka odvisna vsa njena usoda!

Da se vidi, kako majhni so ti ljudje, povemo še, da se liberalci ne sramujejo dan za dnem v vseh krogih vsako malenkost naprtili na dekanov rovaš. Da se vreme ravna po dekanovemu povelju, to je neomejana vera vseh liberalcev. Kadar imajo Sokoli izlet, jih samo to skrbi, če bo dekan za to zvedel; tedaj jim gotovo pošlje dež za hrbotom. To je neštetokrat dokazano. Zadnji slučaj se je zgodil o Binkoštih. Sokoli so zvedeli, da gredo Orli v Štango. Hitro so se odločili, da napravijo izlet Podkum, češ, ker bodo imeli tudi Orli izlet, bo gotovo lepo vreme! Binkoštno nedeljo zjutraj, ko so odhajali Sokoli, je vse kazalo, da bo lepo vreme. Toda, glej spaka! Orli so si premislili ter sklenili, da gredo v ponedeljek v Štango. In čudež — nič čudež, dekan je naredil, — da je Sokole cel dan dež »plajhal« zato, ker so šli na izlet, k maši pa ne. Tolažili so se s tem, da bodo v ponedeljek pa Orli mokri. Pa nič tega! Cel dan je bilo lepo, kakor nalašč.

Pa nele vreme, sploh vse, kar se kateremu liberalcu kje kaj nevšečnega pripeti, vsemu je kriv dekan. Neki liberalni prvak je nekoč dekanu v obraz očital, da ga je »zamaševal«!

Torej, če je že v narodnem življenju vse odvisno od dekana, kaj šele v politiki. Pri vseh volitvah je le dekan zmagal. »Klerikalcev« sploh ni! Pa ne le, da je zmagal, on tudi vse zastope sam upravlja. Zupanuje v Šmartnem in Litiji, načeljuje zdravstvenemu zastopu, cestnemu odboru, krajnim šolskim svetom v Šmartnem in Litiji, kmetijski podružnici itd. itd. In končno ni prej miroval, da je vlada gospodarski odbor razpustila, samo, da bo on gospodaril s trškim premoženjem! Ne pišemo tega za kratek čas, ker lahko dokažemo, da liberalci resno tako mislijo, saj pripisujejo dekanu vse-mogočnost. Neki trgovec dan za dnem od jutra do noči pridiguje v svoji prodajalni o dekanovi vse-mogočnosti. Z ozirom na njegove duševne vrline mu tega niti ne zamerimo. Niti se ne čudimo gospodom gotovega urada, ki klečeplazijo pred tem človekom, ker poznamo svobodo njih režima. Pač pa se čudimo našim svobodnim kmetom, da se jim ne gabi poslušati takšnega človeka.

V zahvalo za dekanovo požrtvovalnost in nezasluzeno naklonjenost Litiji, da se kolikor toliko trgovcem in gostilničarjem na ljubo vsako nedeljo in praznik opravlja sveta maša s pridigo v litijski podružnici, dekana sramote in zaničujejo. Taka je hvaležnost takozvane »inteligence«! Če bi dekan zaprl litijsko podružnico za eno leto, bi se lahko prepričali, kako ga bodo ravno ti ljudje pogrešali.

Redlovo vohunstvo.

Trije samomorilci v Redlovi rodbini.

»Naprzod« poroča iz Lvova, da je v ondodni bolnišnici šest oseb, na katere je Redlova afeta tako učinkovala, da mislijo, da jih radi vohunstva zasledujejo. Od Redlovih bratov in sester so z Redlom vred trije izvršili samomor. Usmrtil se je nje-

gov brat, ker je kot tovarni blagajnik na lvoevskem kolodvoru poneverjal; sama sebe je tudi usmrtila Redlova setra.

V Rusiji zaplenjujejo liste, ki pišejo o Redlovem vohunstvu.

V Varšavi so zaplenili šest političnih dnevnikov in ustavili list »Slovo«, ker so pisali o Redlovi špionaži. Listom je najstrožje ukazano, da o Redlovem vohunstvu ne smejo pisati. Sodi se, da je Redlova zadeva v zvezi s Kuzminovo zadevo.

Obsojena vohuna v Galiciji.

Krakovska porota je obsodila brivskega pomočnika Jožefa Gondeka in njegovo ljubimko Zofijo Link radi vohunstva, in sicer Gondeka v dve in pol letno, Linkovo pa v eno in pol letno ječo. Vohuna sta ob krizi izdaja Rusiji podatke o gibanju čet, o vojaških dobavah, o zastraženju mostov, o maršnih načrtih itd. Podatke sta dobila od vojaka 13. pešpolka Scapa v Krakovu in od pešca Banazika v Przemyslu. Scapa so zaprli, Banazik je pa pobegnil v Rusijo. Nadalje sta dobila Gondek in Linkova veliko množino eksplozivnih snovi, da bi razstrelila več mostov in vojašnic.

»Pozabljen« revolver v Redlovi sobi.

»Zeit« poroča, da se ji z avtentične strani zatrjuje, da je revolver »pozabil« neki gospod vojaške komisije. Revolver so gospodje kupili, ovoj odprli; tudi kroglice so »pozabili« v Redlovi sobi. Redl je izjavil, ko ga je komisija zapustila: »Do jutri zjutraj uredim zadevo na edin mogoč način.« Komisija je torej natančno znala, da se je Redl hotel ustreliti. Vprašanje, zakaj da Redla niso zaprli, še ni rešeno.

Vročinski val v juniju mesecu.

Zopet se nam vzbujajo spomini na vroče poletje 1911 in pred nami vstajajo grozna muke, ki so jih takrat morali brez vsake pomoči pretrpeti v juliju in avgustu. Koledarsko poletje se še ni pričelo in že plava nad celo Evropo vročinski val poznega poletja, ki nas vse tlači in dela pobite, otožne, klavrne, poparjene in potrte. Zlasti tožijo milijoni Dunajčanov, da jih gozdovi in livade dunajskega loga le slabo ščitijo pred pekočimi žarki neusmiljenega solnca. Dežja ni, niti kapljice ni, ki bi razpršila to morečo vročino in prinesla vsaj nekaj hlada. Pekočina leži nad morjem palač, kakor koklja nad piščeti in pazi, da ne pride nobena sapica preblizu. Zgalina je pregrela ceste in zidovje in odseva iz njih zopet kakor iz žareče peči. Ubogo ljudstvo je od tega ognja že vse omamljeno in še v kratkih, malo ohlajenih nočeh najde le kratkega, nemirnega spanja. In ko se zjutraj zbudi, ga začne pretresati strah, ko se prikradejo prvi pekoči žarki »ljubega« solnca na obzorje. Posebno moški svet, ki mu je navada dala najneumnejšo obleko, ki si jo je mogel izmisliti sam peklensček, trpijo in ginejo. Široko odprte turistovske srajce, to je še edina tolažba. Oh, ko bi smeli brez sukenj in suknjčev na cesto! Zenske so srečnejše. Kdo pozna vse njihove »trike«, s katerimi se znajo boriti tudi proti temu peklu. Lahne bluze, čim tanjše, tem boljše, in čim manj jih je, tem rajše jih nosijo! Pa še marsikaj

drugega manjka. Toda, pst, da se kdo ne pohujša! Sploh pa takih skrivnosti gentleman ne izda. Lica zažrneta, kakor Beduini! Kdor ima dovolj mamona, na kmete, ali vsaj v bližnja kopališča, ubogi uradnik in kdor je sploh navezan na svoje posle v mestu, pa si kupi na prednji strani tramvaja za 14 vinarjev — vetriča.

Tako hudo pri nas pač ni, kakor na Dunaju; toda zadnje dni je bila sopena že tudi prav neprijetna. Zlasti če se vročini pridružijo še oblaki prahu, ki so prava specialiteta Ljubljane.

Nocoj proti jutru pa je začelo grmeti in bliskati se in obilen dež je ulice očistil in zemljo ohladil. Ljudje in vsa narava so si oddahnili.

S Češkega in Nemčije prihajajo poročila o hudih urah, ki so povzročile velike škode. Bog nas varuj vsaj tega!

× × ×

Strašna nevihta v Nemčiji. Na Hensenskem so neurja povzročila milijonsko škodo. Utonilo je 12 oseb, v Kranluku je voda vzela 7 hiš, neko rodbino petih oseb pogrešajo. Povodenj je porušila tudi več železniških mostov in poplavlila železniške nasipe. Toča je skoraj vso žetev uničila. Voda je stala po nekaterih krajih dva metra visoko; samo strehe hiš so se videle. Drevesa je vihar ruval, tudi veliko živine je utonilo. Strla je ubila več oseb. Polja so zasuta s promo. Pri Burghausnu se utonili štirje šolarji. V Stuttgartu je vihar dvigal iz tirov vozove električne železnice. Posamezni zrnji toče so tehtali do 100 gramov. Turinški brzovlak je moral na progi obstati, ker bi ga bil drugače vrgel vihar iz tira. Na vojaškem vežbališču pri Grafenwöhr (Bavarsko) je ubila strela stotnika Hinkelna.

Balkansko vprašanje.

Danes došla poročila o položaju na Balkanu so zopet nekoliko bolj pesimistična. Predvsem se zrcali to iz dopisa našega belgrajskega poročevalca. (Glej drugo stran lista.) Pa tudi druga poročila kažejo, da je Srbija postavila minimum svojih zahtev, glede katerih ne bo izlepa odnehala. Na drugi strani pa še zdaj ni razjasnjeno, kaj kabinetska kriza v Sofiji pravzaprav pomeni. Naše nedavno poročilo iz Londona iz merodajnega bulgarskega vira pa je bilo tudi vse kaj drugega kakor optimistično. Piše se pa tudi, da belgrajski diplomati trdno verujejo v poravnavo. Če se v Solunu, kjer se ministrski predsedniki balkanskih držav menda že jutri snidejo, ne doseže sporazum, bodo začele zopet švigati okoli najdivjeje vesti — to je gotovo. Vendar pa se že danes ve, da se bodo v slučaju, če se solunska pogajanja brez rezultata nehalo, pogajanja nadaljevala drugod; najbrže v Peterburgu. To pa je precej neverjetno, da bi se tam pod neposrednim vplivom Rusije sporna vprašanja ne rešila. Seveda se zna medtem kaj ne navadnega pripetiti, kar bi mogle med-

Velko se je vzravnaval in onemel vsled sramu.

»Rad bi te videl tudi pred pravim sovražnikom tako drznega,« ga ogovori predstojnik.

»Kakor ukažete, Vaše Blagorodje!«

Bilo je leta 1885. Cel polk je bil zbran na Lačnem polju in je stal v lepi vrsti. Kmalu je prijel poveljnik na iskrem vrancu in naznanil, da je Milan, kralj srbski, napovedal Bulgariji vojsko in da bo odšel zvečer cel polk na boj, da bo branil meje očetnjave.

Po prvem, nenadnem čustvu zadovoljstva vsled vojske s Srbijo je nastala v Velkovi glavi velika zmešnjava. Dveh reči ni mogel razumeti: prvič, zakaj se ne bojujejo Srbi s Turki, ki so hudobni in ne kristjani, in dalje, če je zelo strašno, peljati se po morju v Srbijo?

Toda ni imel časa, vse zvedeti; vsi so imeli veliko dela, tekali so semintja in spravljali skupaj svoje reči in končno odšli na kolodvor.

Na postaji je bilo veliko, veliko ljudi. Jokajoče matere so se poslavljale od vojakov. Deklice so krasile njihove čepice s cvetjem. Nekateri so vtaknili v puškino cev smrekove vejice. Le od njega se ni nikdo poslovil, nikdo ni tožil, da odhaja na vojsko. Zahrepenel je, pa ni bilo časa; razvrstili so jih v posamezne skupine, godba je zlagrala, množica se je poslavljala s klicem: »Hura!« in vlak se je pričel pomikati dalje.

Že dva dneva je bilo čuti grmenje topov, ki je odmevalo po visoki Vitoš planini. Gora je zakrivala svoje jezno čelo v sive, goste oblake.

Razburjeno je tudi staro mesto Sredec, bulgarska prestolnica, na cestah zmešnjava in gnječa, na cestah žalost in srca — težka.

Povsod plapolajo bele zastave z rdečimi križi, mesto se je spremenilo v bolnišnico, neprenehoma prihajajo vozovi z ranjenci in z bojišča prihajajo vedno bolj žalostna poročila; grmenje topov se bliža, vedno strašnejše je, steklo v oknih se stresa.

Za Sredcem, v smeri proti Slivnici, je vsa cesta polna vojaštva; prihajajo: z Rodopov, od obrežja Egejskega morja, od Donave prihajajo ti junaki. Noči so spremenili v dneve, ne spijo nič, ne jedo skoraj nič in vendar so veseli.

Ali slišiš? pojo v odgovor grmenju topov, čeprav so vsi blatni, le njihove puške se svetijo in v srcih je veselje. Vedo, da gleda nanje vsa Bulgarija in pripoveduje, kar od njih pričakuje, vedo, da Bulgarija zanje moli.

Kakor daleč sega oko proti zahodu, je cesta pokrita s pešci, ki imajo nasajene bajonete. Železna vozna kolesa škripljejo, nosijo težke topove in vozove s strelivom, če se izognejo, oblatijo trudne jezdece.

* * *

Strašen boj divja že eno uro na celi črti za Slivnico. Že tri dni grmijo topovi neprenehoma in milijoni krogel sikajo v ozračju. Gosta, modrikasta megla je razprostrta nad bojiščem in se noče umakniti.

Predvčerajšnjim so bili sovražniki trikrat močnejši, včeraj jih je bilo dvakrat več, danes so moči enake.

Boj divja povsod, na levem krilu, v sredini in na desnem krilu, kjer se nahaja tudi Velko. Bojuje se za deset drugih, izvršuje junaška dela.

Grič, s katerega so streljali Bulgari, je bil pred kratkim v srbskih rokah. Po večkratnem napadu so pregnali naši vojaki Srbe s te pozicije — sovražnik se je umaknil na nasproti ležeče višavje, kjer se je ponoči dobro utrdil. Zjutraj koncentriral ves ogenj na nas in velika množina krogel se vsuje na našo pozicijo, ki leži nižje kot srbska. Srbi so nevidni. Tuintam se prikažejo med oblaki črnega dima čepice, a takoj zopet izginejo.

Ure potekajo, boj divja dalje. Strašni ogni iz srbskih utrdb se vsak trenutek večja.

Naš oddelek hrani patrone in ne strelja zastoj, čaka na povelje »Naprej!«, ko bo odgovoril na streljanje z bajoneti. Med tem poslušajo naši mladeniči žvižganje krogel ali njihove zamolkle padce na zemljo. In kakor hitro zagrmijo naši topovi, sledijo z očmi granatam in kličejo: »Hura!«, če krogla zadene.

Le Velko ne preneha streljati, samo on enakomerno odgovarja sovražniku in zato pade največ krogel blizu njega. Najbolj ga je jezilo, da ni imel že od včeraj grizljivega v ustih, vsled neprestanega ognja niso mogli pripeljati kruha v utrdbe. Velko je tiho klel in streljal dalje.

Toda — lakota osvoji mesta.

Velko je vstal, se vzravnaval in pričel brskati v nahrbtnikih mrtvih tovarišev, da bi našel grizljaj kruha. Ni slišal brenčanja krogel, ki so padale ob njem vedno gosteje.

»Vlezi se na zemljo, Umalejtan!« so klicali vsi, prestrašeni vsled Velkove neprevidnosti.

Toda Velko molči, se vzravna in zopet skloni ter preišče vse žepe, ko nečeno najde kos plesnjivega prepečenca, in ravno stoječ ga vtakne v usta, da bi ključoval Srbom. Krogla pribrenči tikoma ob njegovih ustih in odnese prepečenec daleč proč.

To je bila velika napaka Srbov. Velko se je razjezil. Da bi jih kaznoval, je dvignil roke visoko kvišku in kriknil na vso moč: »Hura! Hura! Hura!«

Neštevilno krogel je padalo okoli divjajočega Velka na tla. In ni se zbal. »Nedolžnega varuje angel,« pravi pregovor. Tovariši so mislili, da je Velko zblaznel, a se mu vendar niso mogli ustavljati in so na tleh ležeči krikali na Velkovo povelje: »Hura!«

Častnik se je čudil neustrašenosti Velkovi; toda igra bi se lahko vsak trenutek spremenila v tragedijo, in Velko je bil izvrsten vojak.

»Velko, na zemljo!« je poveljeval častnik.

Toda kakor bi bil gluhi, je pretil Velko še dalje z visoko dvignjenimi rokami Srbom in klical: »Hura! Hura! Hura!«

In na zemlji ležeči tovariši so ponavljali: »Hura! Hura! Hura!«

Cudovito! Besnost poguma je nalezljiva. Velkov klic je ohrabil vse,

sebojne strasti še podžgati. Prerokovati pač ni ničesar. Neizrečeno grdo pa bi bilo, če bi bratje, ki so junaško skupnega sovražnika skupno premagali, zdaj drug po drugem padli. Še vedno je upati, da se to prepreči. Jako uvaževanja vredno je v tem oziru poročilo, da je Rusija v Belgradu, Sofiji in Atenah izjavila, da si v slučaju vojske med zavezniški pridržji popolno akcijsko svobodo, to je, da ne bo ostala nevtalna.

× × ×

Solunski sestanek. Belgrad, 6. junija. Ako bi se v Solunu, kjer se vrši sestanek balkanskih premiorov menda že v nedeljo, ne dosegel sporazum, se bodo ministrski predsedniki zbrali v Peterburgu. Demisija Gešova je tu slab vtis napravila, tembolj, ker se je razširila govorica, da bo nov kabinet sestavil general Dimitrijevič, vodja vojne stranke. Vendar pa vodilni vladni krogi kljub vsem težavam absolutno upajo v mirno poravnavo.

Stališče Pašiča. Milan, 6. junija. »Corriere della Sera« poroča iz Belgrada, da Pašič Bitolja in Ohrida pod nobenim pogojem ne odstopi Bulgariji. Srbija tudi ne privoli v to, da bi se Bulgarija med njo in Grčijo kakor klin zarila. Kljub bojeviti pisavi listov se pa Pašič z vso energijo upira bojeviti struji.

Vojne priprave Grkov in Bulgarov. Solun, 6. junija. Tako Grčija kakor Bulgarija nadaljujeta svoje vojne priprave. Komično je, da je Bulgarija Grčijo resno prosila, naj bi ji dala na razpolago parnike za prevoz četa iz Cataldže v Kavalo. Grčija je odgovorila, da rabi parnike za prevoz lastnih čet iz Pireja v Solun. Cataldška četa je že skoro popolnoma od Bulgarov izpraznjena. V kratkem pričakujejo 2000 srbskih vojakov, ki imajo solunsko garnizijo ojačiti.

Vojne priprave Srbije. Belgrad, 6. junija. »Politika« poroča, da je Srbija pozvala 25.000 prostovoljcev (četašev) ter jih odposlala proti bulgarski meji.

Demisija bulgarskega kabineta. Sofija, 6. junija. Oficijozni »Mir« poroča: Že 30. majnika neposredno potem, ko se je podpisala mirovna pogodba, ki znači izpolnitev glavne naloge balkanske zveze, je Gešov caru predložil demisijo. Car je pozval vse voditelje opozicije k sebi in zaslisi še Daneva, nakar se kriza reši. — Sofija, 6. junija. Včeraj je zboroval ministrski svet. Gešov je izjavil, da tako finančni minister Teodorov kakor tudi Danev odobravata, ker hoče odstopiti. Kabinet odstopi, ker ne more prevzeti odgovornosti za predloge, ki jih Rusija za sprejem razsodništva stavlja, pa tudi ne odgovornosti, da nastopi proti Rusiji.

Srbski vojni minister o sporu. Belgrad, 6. junija. Vojni minister Bojanović je nasproti dopisniku »Novega Vremena« izjavil, da Srbija ne odneha in zasedenega ozemlja ne odstopi. Ako se konferenca v Solunu neha brez uspeha, je vojska neizogibna. Vojska bo kratka, a silno krvava. Srbija je popolnoma pripravljena.

Energični korak Rusije. Peterburg, 6. junija. Ruska vlada je storila v Belgradu, Sofiji in Atenah jako energičen korak, da omogoči sporazum.

Načrt balkanske konference je Rusiji zelo všeč. Ne da se pa tajiti, da je srbsko - bulgarski spor jako resen. Največ skrbi prizadeva vprašanje, ako se sedanji vladi vzdržita. Rusija je balkanskim državam tudi sporočila, da si v slučaju vojske pridržuje popolno akcijsko svobodo, ker ne bi mogla bratomornega klanja mirno gledati. Nek visoki ruski diplomat je izjavil, da upa na poveljen uspeh solunskega sestanka.

»Mir« o položaju. Sofija, 6. junija. »Mir« piše: »Po daljših posvetovanjih med grškim in bulgarskim generalnim štabom v Solunu se je doseglo popolno soglasje, katere točke naj imajo zasedene bulgarske, oziroma grške čete, dokler se ne določi definitivna meja. Toda istočasno nastopajo Grki jako izzivajoče, zapirajo bulgarske makedonske prvake, posegajo v poslovanje bulgarske pošte v Solunu, ovirajo bulgarski železniški promet, zadržujejo bulgarski premog v Solunu in sploh je grško postopanje v nasprotju z uradnimi izjavami. Grško časopisje je napovedalo brezobzirno literarno vojsko proti vsemu bulgarskemu. Bulgarska vlada ne more mirno gledati tega protizavezniškega postopanja. — Srbsko - bulgarsko razmerje je neizpremenjeno. Nadaljujejo se prizadevanja, da se prepreči bratomorna vojska. Ni pa še mogoče soditi, koliko uspeha bodo imela ta pogajanja. Bulgarija ne bo odgovorna za posledice srbskega protizavezniškega postopanja. — »Mir« še vedno otrsno napada Pašičevo izjavo. »Bulgarija« presoja položaj mirneje in pozivlja občinstvo, naj zaupa vladi, ki bo znala braniti bulgarske koristi. — Iz Makedonije se poroča, da so Srbi Stip popolnoma zapustili; iz Bitolja so odšle vse srbske čete, ostali so le še civilni uradi.

Mohamedanci v bulgarski armadi. Sofija, 6. junija. Vlada je predložila zakonski načrt, po katerem mohamedancem v Bulgariji ne bo več dovoljeno, da se od vojaške službe z denarnim odkupijo. Splošna vojaška dolžnost se raztegne tudi na mohamedanske podanike. Efektivno stanje se bo povišalo s tem na 127.000 mož.

Grozodejstva bulgarskih komitajev. Solun, 6. junija. Pretekli teden so bulgarski komitaji ujeji po bitki pri Pangkalonu dva grška vojaka, eden njih je advokat, drugi sin župana iz Kardice — in ju neznansko mučili: obema so izkopali oči, nato pa ju s petrolejem polili in zažgali. Ta čin napolnjuje vso Grčijo s silnim ogorčenjem. V Aut Xiosarju so komitaji z bombo ubili mohamedansko družino, sestoječo iz sedem oseb. Krečanski orožniki so vjeli bulgarsko četo, ki je porezovala telegrafске in telefonske žice, vodeče v Solun.

Carigrad prosta luka? Carigrad, 6. junija. Tukajšnji trgovski krogi razmotrivajo, če ne kaže Carigrad proglasiti za prosto pristanišče. Tozadevne načrte v kratkem predlože vladi.

Albanski drobiž. Dunaj, 6. junija. »Albanska korespondenca« (kakor znano najbolj lažnjiva izmed vseh) poroča iz Skadra: Dne 2. t. m. zjutraj se je podal glavar malisorov Ded Zoku, ki je pred tedni zasedel Leš, v Sv. Ivana di Meduo z oddelkom malisorov.

Zahteval je, naj Črnogorci sv. Ivan takoj zapuste, ker hoče mesto za Albanijo zasesti in razviti albansko zastavo. Po daljših pogajanjih so sklenili, da obdrže Črnogorci brzojavni urad, carinsko poslopje, vojašnice in pristaniški kapitanat so pa zasedli Albanci. Obrežje od Valone do sv. Ivana di Medua je zdaj od Albancev zasedeno, edino izliv Bojane straži še mednarodno brodogoj.

DRŽAVNI ZBOR.

Proračunski odsek

Je včeraj zboroval s triurnim presledkom od 10. dopoldne do pozne noči. Sodi se, da vlada dobi za začasen proračun večino. Pinačni minister Zaleski je naznanil, da namerava vlada doseganje proračunsko leto izpremeniti in sicer tako, da se bo pričelo proračunsko leto 1. julija in končalo bodoče leto zadnjega junija. Jeseni predloži vlada polletni, januarja ali februarja pa celoletni proračun. Trgovinski minister Schuster je pa naznanil, da se veliko-potezno izpopolni telefon in da pred letom 1914 ne najame novega posojila. Prihodnja seja proračunskega odseka bo v ponedeljek.

Mladočehi

so objavili cirkularni članek, ki kritikuje način, kakor se je ustanovil novi češki klub in izjavlja, da mladočehi nikakor ne pristopijo klubu, ki se statutarčno le za opozicijsko stališče obveže.

KABINETNA KRIZA NA OGRSKEM.

Ogrski brzojavni urad poroča, da zaslisi cesar danes, 7. t. m., predsednika ogrske zbornice magnatov barona Josiko in zborničnega predsednika grofa Tiszo. Iz Budimpešte se poroča, da se je cesar baje že odločil za Tiszo, da pa zadnja beseda še ni padla. Tisza bi nadaljeval boj proti opoziciji in onemogočil vsak parlamentaren odpor. Podpredsednik ogrske zbornice Szasz izjavlja, da je stotnik Gerö postopal po predpisih. Parlamentarna straža je postavna parlamentarna oblast, ki je upravičena, da vsak insult nanjo tako maščuje. Parlamentarna straža ima pravico aretirati poslance, če jih predsednik ukaže odstraniti ali če to sklene imunitetni odsek.

Dnevne novice.

+ **Zglasilnice za katoliški shod v Ljubljani** bodo razposlane na častite župne urade tekom prihodnjega tedna. Za sedaj prosimo posebno vsa naša društva, da se manifestacije dne 24. avgusta udeležijo polnoštevilno z zastavami in da se povsod skrbijo za to, da bo udeležba v narodnih nošah kar največja. O posebnih vlakih pride rešitev ravnateljstev železnice tudi že v par dneh. Naši somišljeniki na deželi naj takoj razvijejo najintenzivnejšo agitacijo, tako da bo agitacijsko delo, ko dobe zglasilnice, že opravljeno. Katoliški shod v Ljubljani bodi najisajnejša manifestacija verske in narodne zavednosti našega ljudstva!

+ **Vesela vest za kostanjeviški okraj.** Iz Kostanjevice se nam piše: Že leta in leta smo se zastoni potegovali za prepotrebne cestne zgradbe. Sedaj pa je prišla stvar v pravi tir. V četrtek je bila seja okrajnega cestnega odbora v Kostanjevici, kateri je prvič predsedoval novi načelnik g. Repselj. K seji je prišel deželni odbornik dr. Lampé, ki je natančno obrazložil odboru novi cestni zakon. Posebno prijetno nam je bilo sli-

šati, za koliko bo kostanjeviški okraj razbremenjen po novem cestnem zakonu. Deželni stavbni nadsvetnik Klinar je podal natančne račune. S pomočjo dežele in države nam bo res mogoče brez nove obremenitve okraja izvršiti potrebne nove zgradbe. Takoj se prične za načrti za cesto Kostanjevica—Ostre—hrvaška meja in za cesti čez Malenice proti Stojdragi in čez Cerino. Žejno v Žumberak. V pretes so se vzele še druge ceste in most čez Krko pri Cerkljah. Zdjaj pa pojde!

Nemčursko pobalinstvo. »Štajerc«, glasilo nemčurske družbe, ki iz Ptujja s snopom zastuplja ljudstvo, sklepa iz Redlovega slučaja sledeče: »Pač pa bode morala vlada iz tega slučaja razumeti, da je treba ponehati z zanemarjenjem pravega avstrijskega patriotizma. Taki ljudje, kakor je bil špijon Redl, se rodijo le na postelji protiaustrijske, veleizdajalske gonje. Infanterist, ki vpije »živio Srbija«, — korporal, ki pravi, da ne bode na avstrijskega sovražnika streljal, — slovenski rezervni oficir, ki pljuje na črno-rumeno zastavo, — in špijon Redl, — kakšna razlika je med njimi? V sredstvih, uspehih, v važnosti je razlika, — ali veleizdajalstvo je vse! In slovensko-narodni listi, ki se v času vojne nevarnosti zavzemajo za Srbe, Ruse in Črnogorce, slovenski duhovniki, ki razpriznice razširjajo navdušenje za Srbe, slovenski govorniki, ki po stoterih shodih Avstrijo po blatu vlačijo, — kaj loči to družbo od špijona Redla? ... V tem oziru treba bode enkrat odločno nastopiti! — Na Nemškem izpregovoril je zadnji minister besedo, da kdor ruje proti Nemčiji, nima pravice v Nemčiji živeti. Ta beseda mora veljati i pri nas: Kdor je sovražnik Avstrije, ta nima pravice živeti v tej Avstriji! — Redl, mož, kojega ima pač ne izdaja Slovana, je torej cvetka, ki se je rodila na tleh slovanskega »veleizdajalstva«. Resnica pa je ta, da je šef generalnega štaba 8. armadnega zbora, Nemec po imenu in najbrž tudi po mišljenju, na vsak način pa ne Slovan, izdajal Rusiji vojne načrte Avstrije, dočim so slovanski rezervisti na mejah zvesto stražili Avstrijo in bi bili v resnem slučaju z znano požrtvovalnostjo prelivali svojo kri za habsburško državo. Ni nam na tem, da se le količkaj spuščamo v polemiko z ostudno ptujsko nemškutarsko cunj, prav pa je, če se od časa do časa slovenskemu ljudstvu pokaže, kakšnih pobalinstev so zmožni ljudje, ki so postali Judeži nad lastnim narodom in ki so v resnici vredni, da se jih postavi v eno vrsto z — Redlom.

+ **Nemčija za nemški »Schulverein«.** Zadnji čas je dobil nemški Schulverein 320 novih podpornih članov v Nemčiji. Tako nemška marka vedno bolj sili v avstrijsko slovanstvo — Schulvereinovi potovalni učitelji (posebno Hoyer) zadnji čas govore na zborovanjih v Nemčiji in se nič ne brigajo za društvena pravila in za po teh pravilih določeni delokrog. Kaj bi bilo, če bi kak Slovenec šel govorit za naše narodno-brambne namene v Rusijo ali Srbijo in ondi pobirat rublje in dinare za one šole, katerih nam država noče dati, dasi imamo zanje postavno pravico? Nemci pa imajo vsega preveč in vendar hodijo še preko črno-zlatih kolov iskat denar za potujčevanje avstrijskih podanikov! Slovenci — oklenite se »Slovenske Straže«!

+ **Nemška nasilnost proti Slovanom na Dunaju.** 2. oktobra 1912 je dunajski magistrat zaprl zasebno češko šolo Komenskega društva v Schützengasse, in sicer iz krajno policijskih varnostnih razlogov. Ko je na rekurz nižjeavstrijski namestnik zatvoritev sistiral, se za to dunaj-

nekateri so se dvignili, da bi posnemali Velka, sedaj je bil on pravi poveljnik. Častnik je nagubančil čelo in zapovedal:

»Umalejtan, zapovem ti ... na zemljo! Vsi na zemljo! Nočem nepotrebnih žrtev!«

»Vaše Blagorodje,« prvič je izpregovoril Velko, »bežijo, hura!«

Častnik je vstal in pogledal z daljnogledom srbske pozicije.

In res, Srbi so bežali. Vsled klica »Hura!« se sklepali, da Bulgari napadajo.

Dvajset minut pozneje so zasedli Bulgari srbske pozicije brez strela.

• • • • •

Velko je ležal tri mesece v bolnišnici vsled rane na levi roki; ranjen je bil pri Caribrodu. Leva roka je bila od tega časa naprej nesposobna za delo. Vendar je še delal na polju in ostal vedno isti Velko Umalejtan. Tovariši niso opustili prejšnjega priimka, dasi niso mogli pozabiti, da je bil on tisti, ki je osvojil utrdbe pri Slivnici. Tudi on ni pozabil svojega junaštva in pri vsaki priložnosti je pripovedoval svoje spomine iz vojske.

Če je vojak vojašnica šola, je vojska njegova višja šola. In — resnično — Velko se je naučil veliko reči. Le ene stvari ni mogel razumeti dobri zmet: zakaj je bila vojska s Srbi?

Mi pametni politiki imamo takoj pripravljen odgovor na otročje vprašanje.

Toda zdi se mi, da je gotovo pri nas in pri naših sosedih še stotine in stotine dobrih kmetov kot Velko, ki še danes ne morejo razumeti, komu je bila vojska potrebna in neizogibna, ko so potrebovali le solnce in dež o pravem času.

Priproste glave!

Sam enmal cikajna.

Letas je pa res tku nanadama nastupila uručina, de ni čuda, če use jamra in

zdehuje. Uplivala je pa ta uručina na leberalce, ke maja bl h sferderbajn pudvržene mežgane, tku hedu, de se morja usakmu, če ma le kulčkej srca, smilt.

Puglejma urednike ud leberalneh listu! Čist kumfuzn sa. Nubene misl, ne pametne ne naumne, nisa tli več rudit nhn mežgani; in jest na vem, kua b blu iz nim, če b jm na prskučila u ta nar hušl jh gepudična Theimerjuva na pumuč in jh rešila iz soja zguvornastija iz te neprjetne zadrege.

Ke sm jest unkat gespuda Mulavrha interpereru, kuku je tu, de pesti, de zadne čase ena ženska, ena sama ženska »Narud« piše, ke je vnder tulk mošek za tu plačaneh, de b pisal. Vi na veste, kuku je biu gespud Mulavrh grob iz mana; kuku me je nahrulu in speglu:

»Kua pa tebe tu briga, gofla grda!« m je reku. »Še to nam udžr iz sojmo jezika, pol uma pa mel! Še Buh, de če in de more kdu pisat u te uručin. Men se že kar u glau vrti, kokr de b se ringlšpil voht ud same ice; pol nej pa pišm! Gespud dohtar Trillar je glih tku kunštn, kokr ti. On me je tou tud neki herštelat; čš: sami pište »Narud«, ke ste plačan za tu, ne pa de pestete kamla en žensk pisat, ke je glih tku prprauna za tu, kokr če b »Sluvsenska Filharmunija« najela enga vosla, de b na flauta špilu. Ženska je za štumfe pudstrikat, knofe k hlačam za šivat. Za take rči je ženska, ne pa za pulitka! Ženska je

ustvarjena za kuhunca, iz kuhunca se pa na meša pulitka. Tu s zamerkite, gespud Mulavrhl! Tku m je reku gespud dohtar Trillar in še tulk ni pučaku, de b mu jest puvedu, de se on glih tku ena figa zastop na pulitka, pa ja vnder meša in meša, kokr de b družga uprauka na blu zajnga na svet. Kar šou je in me pustu u stih, jest nej pa premešlujem in s belem glava, iz kum uma usak dan tulk puperja pumazal. Usi ste glih! Ti tud nis nič bulš. Kumenderu b usak, de b pa delu; o tist pa nel!

»Oh, nekar se tku na jez, gespud Mulavrhl! Sej usi vema, de s pridn in marliu bl ket usak mrgulinc in de če ti kerga ubležeš, de ga bl skeli, kokr če b ga ublezu ta nar hušl, ta rdeč mrgulinc. A tu morš pa vnder prznat, de je mou gespud dohtar Trillar prou, če te je ušteu zavle tistga Kamilčnga pisajna. Tu je biu ja en tak klubasajne, de ni mel use skp ne nog ne glave.«

»Klubasajne gor al dol; pu »Naruda« je blu pouhnga brez naše muje in skrbi; in tu je zadost. Če b le mogli še k kašna taka ženska steknet, de b nam še ta druga puluvica »Naruda« pupisala, pa b blu žurnalistem luštn na svet. Al ženske sa čudne stvari: če t gre ceu svet cegrun, t na daja ne ene fige ud sebe; če se pa ene le mejčkn dutakneš, t pa klepeta nuč in dan in t na utihne, če b ji iz pudkuvanem škornem na jezok stopu. Ja, Pepe, take sa ženske. Buh dej, de b hmal spet ker kera zjezu, de b blu spet en čas kej frkera; gespudičn Kamilc, kokr guvareja, se je že nardila pr-

ski magistrat ni zmenil in je trdil, da iz stavbnih razlogov šole ne pusti otvoriti. Ministrstvo je pritožbo dunajskega magistrata odklonilo. Dne 5. t. m. je pa dobilo Komenskyjevo društvo odlok dunajskega magistrata, da po odloku notranjega ministrstva šola ostane iz stavbnih razlogov še naprej zaprta. Enakopravnost pa res taka, kakor na Mažarskem.

+ Politično banditstvo. Liberalna stranka je sklenila poslužiti se najpogostejših sredstev osebnih obrekovanj in psovanj proti S. L. S., da si nekoliko opomore v svojem obupnem položaju, zlasti je izdana parola proti gosp. dež. glavarju kot voditelju S. L. S. Dognano je, da se gre za sistematičen naskok z blatom in gnojem. Slovensko ljudstvo bo znalo na to podlost in surovost primerno odgovoriti. Za vsakega je danes jasno, da je S. L. S. bila doslej napram liberalcem precej prizanesljiva. Tu bo treba postopati vse drugače.

+ Nekaj o našem narodnem slogu. V Zagrebu gradé novo cerkev sv. Blaža. (Dozda so imeli štiri župnije, sedaj ustanavljajo še peto in v ta namen nova cerkev.) Ta zgradba bo v pristnem hrvatskem slogu. Istotako so zidani v hrvaškem slogu banski dvori in mnoge plemiške hiše v Gornjem mestu. Splošno se opaža pri Hrvatih tendenca, graditi monumentalne zgradbe v domačem slogu, o kojem ne vemo Slovenci ničesar. Vendar, morda bi se dalo tudi pri nas dobiti motivov, ki bi dali pravi slovenski značaj poslopjem, ki se grade pri nas navadno v »slogu secesije«, često pa nastane iz tega brezlika hiša, ki ima vrata in dovolj oken, to je vse. Za mesto ni to nikaka pridobitev, ker mu ni v kras, ampak povečuje le dolgočasni značaj naših ulic. — Vzrok leži temu najčesče v gmotnem vprašanju: — taka stavba velja kolikortoliko manj, a se ne obrestuje nič slabše — tako računajo lastniki teh hiš. Javna poslopja pa se gradi v romanskem ali kakem drugem slogu, domačega, res pristno našega pa nimajo te zgradbe nič! — Zato bi bila morebiti hvaležna naloga slovenskih gg. arhitektov, da bi vzeli vprašanje slovenskega značaja novih zgradb v pretres, morda bi se dobilo toliko, da bi bilo mogoče združiti pridobljene motive v slog, ki bi bil primeren, da bi dal vsaj zasebnim zgradbam slovensko lice, domač značaj. Glede javnih poslopij je to najbrže neizvedljivo, ker je treba za velike zgradbe historičnega sloga — vsaj zdi se nam tako, a najbrže bi se dal tudi ta nazor prevzeti. Na Večni poti pod Rožnikom je krasna vila v slovenskem narodnem slogu. Poglejte si jo in videli bode, kako bi moglo biti mesto zidano v narodnem slogu.

+ V Vodcah pod Šmarno goro se je ustanovil nov telovadni odsek Orla.

— Odlikovanje. C. in kr. vojno ministrstvo je izreklo c. in kr. nadporočniku g. Franju Ketteju pri 14. pešpolku v Lincu ob priliki imenovanja c. in kr. stotnikom za njegova izborna dela v različnih vojaških strokah najvišje priznanje ter ga odlikovalo z redom »Signum laudis«.

+ Laška zbornica je včeraj začela debato o vladnem načrtu zakona glede oblastvenega nadziranja kinematografskih predstav in davka na kinematografe. Zakon se je sprejel.

— Vrhniko za letovišče in izlet. Vrhniška lokalna železnica je z uvedbo novega vlaka, ki odhaja ob nedeljah in praznikih ob 9. uri zvečer iz Vrhniko v Ljubljano, postala zelo ugodna prilika za ljubljanske ne-

deljske izletnike. Popoldanski vlak odhaja iz Ljubljane ob 1. uri 18 minut in pride na Vrhniko ob 2. uri popoldne. Divna okolica vrhniškega trga tudi izletnikom prav prijetne in znamenite sprehode ter zabavišča. V pol ure te popelje lepa pot po dolini ob šumečem potočku in v hladni gozdni senčici proti staremu mlinu na čarobni kraj, kjer razsaja v podzemeljskem jezeru lintvern in bruha vsak dan ob gotovih urah z vso jezo vodo iz jezera v toliki množini, da nastane v popolnoma suhi potočni strugi — kar hipoma deroči potok. Na drugi strani te zopet vabi sv. Anton v prijetno hladni Močilnik, da si ogleda znamenite izvirke Ljubljanske in pričetek Krasa. Za ohlajenje živcev pa ima vrelc v kopalšču g. doktorja Jos. Furlana v Mirkah, ki ga izletniki lahko uporabljajo, prav priporočujočo zdravilno moč. Iz prijaznega hrička sv. Trojice pa se ti nudi krasen razgled na ljubljansko barje. Okrepčila potrebnim izletnikom pa so zopet na razpolago dobre gostilne na Vrhniko in v okolici, kjer se izletnike dobro in cenó postreže. Hajdimo na Vrhniko!

— Z Bleda. Bled se pripravlja za bližajočo se sezono. Pri Zdraviliškem domu je delavna Zdraviliška komisija sezidala krasno in veliko verando, s katere se uživa veličasten razgled na jezero. Tudi dolgo zaprti blejski grad se je letos občinstvu zopet otvoril in se je skrbelo tudi za grajsko gostilno. Sezona se prične s 15. junijem in si je Zdraviliška komisija osigurala za letošnjo sezono izborni orkester 22 moč, ki bode sviral vsak dan od pol 5. ure popoldne do 7. ure zvečer ter prirejal v raznih hotelih večerne koncerte in razne večje muzikalne prireditve. V kratkem se bode izdelal načrt zabavnega, športnega in muzikalnega programa za to sezono. Ljubljanci imajo z novim posebnim vlakom sedaj jako ugodno zvezo in je pričakovati, da bode naš divni Bled imel tudi letos mnogo obiskovalcev.

— Župan odstopil. Z Vel. Poljan pri Ortneku. Odložil je v roke dež. odbora in glavarstva v Kočevju čast župana in občinskega odbornika Anton Andolšek iz Vel. Poljan. Začasno župansko poslovanje je prevzel po naročilu dež. odbora županov namestnik Jožef Lunder.

— Tržaška inženirska komora. Naredba ministrstva za javna dela z dne 14. maja 1913 (XXXIX. kos, 87), ki tolmači zakon o inženirskih komorah z dne 7. aprila 1913, določuje v § 1., da se ustanavlja za kronovine: Dalmacijo, Kranjsko, Istro, Goriško in Gradiščansko ter Trst, dokler si te dežele ne osnujejo svojih komor, skupna inženirska komora s sedežem v Trstu. Komorno načelstvo obstoja iz 9 članov in 4 namestnikov. Za volitev se razdeli komora v tri nacionalne sekcije: italijansko, slovensko in nemško. Vlada bo pozvala vse civilne tehnike, da se tekom 14 dni izrečejo, kateri sekciji hočejo pripadati. Poznejše menjave volilne sekcije niso dovoljene. Za volitve za prvih šest let se določuje, da voli italijanska sekcija 5 članov načelstva in 2 namestnika, slovenska 2 člana in 1 namestnika in nemška istotako 2 člana in 1 namestnika. Po šestih letih bo ministrstvo, ako se že preje ne razdeli komorno okrožje, izdalo nova določila o volilnih sekcijah. Vsaka volilna sekcija voli njej določene funkcionarje iz celote komornih članov. Revizorje in njih namestnike volijo vsi člani skupno. Voljeni morajo pripadati različnim strokovnim kategorijam. Voli se lahko tudi pismeno, to pa velja samo za člane, ki ne stanujejo v Trstu. Take glasovnice je pošiljati v zaprti ku-

verti, ki mora biti označena z uradno štampiljo dotičnega tehnika, namestništvu v Trst do en dan pred volitvami. Namestništvo odda na dan volitve zaprte glasovnice predsedniku skupščine. Nadomestovanje pri volitvah ni dovoljeno. Skupina voli le tedaj samostojno, ako je pri volitvah zastopanih vsaj četrtina vseh glasov (glasovnic)! Sicer voli celota, toda samo člane dotične sekcije, ki ni dovolj zastopana. Namestništvo voli iz svoje srede predsednika in prvega in drugega podpredsednika. Ti trije funkcionarji morajo pripadati različnim volilnim sekcijam. Izvzemši volitve postopa komora enotno. Ako fungira kot častni ali disciplinarni sod, predseduje predsednik ali podpredsednik iz dotične nacionalne skupine. — Tržaško namestništvo je bojda ukrenilo vse potrebno, da se prve volitve čimprej izvrše in komora konstituira.

— Slovensko Planinsko društvo naznanja, da bo »Aljažev Dom« v Vratih otvorjen dne 22. junija t. l. Ostale kočje pa, in sicer: »Triglavski dom« na Kredarici, »Vodnikova kočja« na Velem Polju, »Oražnova kočja« na Črni Prsti, »Kočja« na Kamniškem sedlu in kočja na Veliki Planini se odprejo dne 29. junija t. l. »Kadilnikova kočja« na Golici, »Zlatorog« v Ukanci ob Bohinjskem jezeru in turistovska kočja v Kamniški Bistrici pa so bile, kakor se je objavilo, že prej odprte.

— Cerkijanska podružnica Slovenskega plan. društva bo svojo kočjo na Poreznu (1632 m) začel s 7. junijem ob nedeljah oskrbovala. Porezen kot izoliran južni iztočnik Julijskih alp nudi krasen razgled po naših planinah in planotah ter vrh tega vsakemu obiskovalcu poplača trud z raznovrstnim planinskim cvetjem. Zaradi svoje lege nad bohinjsko železnico je zelo primeren za nedeljske izlete, dostopen je s postaje Hudačužna (ključ pri g. S. Kemperle) in iz Podbrda (ključ pri g. Ivanu Torharju) v treh urah.

— Vrli gasilci in cenilec za 90 K pa tožba na okrajno glavarstvo. Pravijo, da je v Kranju vse mogoče, zato je pa mogoče tudi naslednji slučaj: Dne 6. maja t. l. je — kakor smo že poročali — gorelo pri manufakturnem trgovcu E. K. Na pogorišče so prihiteli domači gasilci, ki so pod vrhim vodstvom njih spretnega načelnika Janka Sajovice gasili ogenj, obenem pa tudi, kakor je dognala te dni cenilna komisija, pokvarili skoro tretjino blaga s tem, da so ga z brizganjem prav pošteno namočili. Načelnik gasilcev, manufakturst Janko Sajovic, bi kot tak moral prav dobro vedeti, kako se manufakturno blago najuspešneje obvaruje pri gašenju. V zgoraj omenjeni cenilni komisiji je figuriral tudi ravnotaisti načelnik gasilcev, Janko Sajovic, ki je zastopal prizadeto tvrdko, g. E. K. Za svoje dvainpolnednevno, mučno delo je računal samo — 90 kron. Cenilna komisija je končala svoje delo in označila škodo nekaj nad 10.500 kron. V »Savi« pa, kjer ima Sajovec Janko tudi nekaj bese, so nastavili škodo celo kar na — 50.000 kron. Mimogrede bodi omenjeno, da je zavarovalnica »Assicurazione Generali« iz kulance izplačala gosp. E. K. polnih 11.500 kron, vrh tega pa mu zelo ugodno prepustila osmojono in namočeno blago. Nato si je g. E. K. izprosil pri mestni občini dovoljenje za prodajo tega blaga, kar mu je seveda bilo tudi dovoljeno. Občinstva se je pri nakupovanju blaga kar trlo. A glej ga spaka! Kranjska nevoščljivost je brezmejna! Hitro so se sešli kranjski »velitrgovci«: Pirc, »cenilec« Sajovic in Crobat (vsi manufaktursti) ter je zopet isti Sajovec Janko vodil deputacijo k okrajnemu glavarstvu, pritožil se glede od mestne občine že dovoljene prodaje. Čedne razmere! Kaj takega je mogoče pač edinole v Kranju!!!

— Velika nesreča na Bavarskem. — **Trije Slovenci mrtvi.** Zopet prihaja tužna vest iz tujin, kjer delajo naši Slovenci. V Miessbachu so trije Slovenci postali žrtve nesreče. Poročilo se glasi: Na Bavarskem pri Miessbachu Laitzhawerke kopljejo se rovi (štolni). Delavci kot minerji so večinoma naši rojaki. V rovu Brandlberg se je utrgala debela plast zemlje ravno tam, kjer so delali mešani delavci: Nemci in naši Slovenci. Zasulo je štiri, 3 Nemce in 1 našega. Prvega Nemca so kmalu dobili težko ranjenega in so ga peljali v bolnišnico. Drugega Nemca so dobili po 20 min. napornem delu tudi ven. Čez tega je po sreči les tako križem ležal, da mu ni napravilo nobene poškodbe. A ostala dva pa so odkopali šele po 40 min. napornem delu popolnoma mrtva. Med tema je eden naš rojak Alojzij Berginc iz Loga pri Žagi. Drugi je en tukajšnji Nemec. Pogreb je bil 31. maja v Raichasdorfu. Naj počivata v miru. Še ni konec nesreče! Ravno ta dan med 4. in 5. uro popoldne se je les zopet zlomil vsled hudega pritiska, ker je samo peščen hrib v Seehamu. Zasulo je zo-

pet tri delavce. Dva naša in enega tukajšnjega Nemca. Slovenca sta Šavli Filip iz Loma Kanalskega in Andrej Leban, rojen v Grganju, sedaj poročen na Vratih pri Čepovanu. Tretji je tudi poročen, tukajšnji Nemec. Vsi trije nesrečneži ležijo neizkopani v pesku. Kdaj se jih posreči dobiti, tega se še ne ve.

— Birmanih je bilo v župnijah kranjske dekanije, in sicer v Šmartnu pri Kranju 371, v Mavčičah 61, v Trbojah 62, v Predosljih 218, v Goričah 92, na Trstniku 104, Preddvorom 231, v Senčurju 396, v Cerkijah 598, na St. Urški gori 71.

— Planinskega orla ustrelil. Gosp. Jožef Werdjan, c. kr. davčni upravitelj v Velikih Laščah, je ustrelil planinskega orla pod Grmado pri Ortenku.

— Novice z Mirne. 26. majnika je otvorila Singerjeva družba za izdelovanje šivalnih strojev štirinajstredni brezplačni podučni tečaj za šivanje in umetno vezenje. Tečaj se je vršil v prostorih »Katoliškega izobraževalnega društva« in se ga je udeležilo 12 učenc. Da so se dosegli tako lepi uspehi, se je zahvaliti gospici učiteljici Pečnik, ki je zelo požrtvovalno in sistematično vodila tečaj. Med učenkami so se nahajale tudi take, ki dosedaj še niso šivale na šivalni stroj, a so se v tem kratkem času prav dobro privadile šivanju. Posebno lepa dela v vezanju na Singerjevem stroju sta napravili gospici Betka Grabnar in Tropan. Kakor se čuje, se bo prihodnje leto vršil nadaljevalni tečaj v šivanju in umetnem vezanju. — Naši kmeti v alci hodijo zopet vedrega obraza okoli, ker polje lepo kaže in tudi vinogradi obetajo še precej pridelka. Posebno v Moravski gori in Gobjeku bo črček veselo prepeval. Bog nas obvaruj nadaljnjih nesreč! — V mirenški fari je med šolskimi otroci nekaj slučajev škrlatinke, vsled česar je poduk na štirirazrednici ustavljen do 23. junija. — 10. t. m. se vrši razlaščevanje zemljišč pri premožovniku v Gorenji vasi, ker se posestniki niso mogli radi cene zediniti z lastnikom premožokopa. 11. junija pa se vrši kolavdacija ozkotirne železnice, po kateri vozijo premožni iz premožovnika na mirenško postajo. Sedanje mu vodstvu premožokopa se je posrečilo otvoriti več rovov, tako da bo moglo na zimo nepretrgoma oddajati večje množine premoža. V premožokopu so zaposleni sami domači delavci, ker vodstvo načeloma ne sprejema tujih rudarjev v delo. — Za nedeljski shod »Kmečke zveze« na Zaplazu se kaže mnogo zanimanja, in upati je, da se ga kmetovalci udeležijo v obilnem številu. — Na sv. Mihaela dan se bo delil na Mirni zakrament sv. birmo. G. župnik Kocijančič se zelo trudi, da bi v dostojnem božjem hramu sprejel cerkvenega kneza. Okoli cerkve je dal zgraditi lepo kamenito škarko in več betonskih stopnic. Sedaj se bo pa še cerkev pobelila.

— Ustanovitev vodne zadruge. Iz Sore. Četrtek, 5. junija, je za Soro brez dvoma zgodovinski dan, ko se je vršil ustanovni shod vodne zadruge za uravnavo Sore. Dolgih 17 let je tekla in zastajala ureditev te reke škodljivke, dokler ni z zadnjim dejanjem — z ustanovitvijo zadruge — stvar dospela do popolne dozoritve. Troški za uravnavo so proračunani na 460.000 kron, od katerih bodo morali prispevati udeleženci po skladnem katastru 84.500 kron. Obe svoti sta zares ogromni in na prvi pogled bi se utegnili soditi, da ni upati uspeha, kakor bo velik trošek. Ali druge pomoči za to ni bilo. Da se vsaj deloma spozna škodljivost reke ob povodnji, naj navedem samo to dejstvo, da je voda tekom petih let do 29. januarja tega leta, ko se je na licu mesta revidiral skladni kataster, odnesla 10 parcel popolnoma, 56 parcel je pa deloma uničenih. Kaka stotisočkratna vrednost zemljišča je že izpremenjena v žalosten prod, nam to jasno dokazuje. In ko bi se ne zavrlo to opustošenje, bi reka nadaljevala ob povodnji svoje grozno delo in oral za oralom rodovitnih njiv in travnikov bi splaval po vodi. Zato se ni čuditi posestnikom, ki bodo nekateri prispevali na tisoče, da so sprejeli to breme nase, dobro prepričani, da je brez tega v nevarnosti njihova gruda. Kljub temu je pa zbor z veseljem pozdravil misel deželnege odbora, ki ne namerava oddati dela konkurenčnim potom, ampak povabi vse okoličane, posebno prizadete posestnike, da z dobavo materijala, z vožnjo in delom vsak lahko večino prispevka odsluži. V odbor vodne zadruge so bili izvoljeni sledeči posestniki: Frlic Pavel, Frlic Janez, Jenko Lovrenc, Kušar Janez, Stare Ivan. Kot namestniki: Dolenec Jožef, Prelesnik Franc in Knific Andrej. Ob tej priliki nam je dolžnost, da se zahvalimo deželnemu odboru in tukajšnjim poslanecem za iskreno zanimanje za to nujno potrebo, in v zadnjem času gosp. okrajnemu glavarju Žitniku, ki je stvar energično pospešil. Delo in leta naj prerode opustošeno zemljo spet v rodovitno, da bo dala kruha.

— Iz Mekinj. Šolska predstava je prav izvrstno uspela. Godba na lok je

sadna pika na jezik, zatu na morma več velik ud ne prčakvat.

»Pa če b se use glih še uglasila? A b ji biu še »Narud« na razpulaga?»

»Za kua pa ne? Kar je, je dobr.«

»Kua pa gespud dohtar Trillar? Kua u pa on reku?»

»Pfffi!«

»Nč pfffi! A mislš, de je gespud dohtar Trillari luštn pušlušat, kedr ga Kristan mrcvar pu »Zari«?

»Nej ga; kua pa tu mene briga! Kamilca nej le piše, če ji prsti udleteja; jest um dajau u list in na um gledu ne na desn ne na leu.«

»Take čenčarije.«

»Naš ide use za dobr gor uzameja; sej nisa pusebn zbircn.«

»Kua pa, če b enkat klerekaln listi začel mal brskat pu leberalneh rodolubarijah? A misleš, de b kej lepga vn pršlu?»

»O vem, de ne! Al kua pa men tu mar!«

»Recima, če b začeu jest tkula klubasat ud leberalneh rodalubu in rodalubkinah, kokr klubasa Kamilca; a misleš, de b na ble moje klubasarije precej bl žmahtne, kokr ud Kamilce?»

»Use rad verjamem.«

»A m verjames, de mam jest več zameniveh štiklicku ud leberalneh rodalubu in rodalubkin u glau, ket je jagud nabraneh na patanoštre, in če začnem jest enkat vašem ldem levite brat, de unastou u leberaln strank huiš outres, kokr soie dni na

Španskem in de vam u več škode prouzroču? A verjames tu?»

»Jest na rečem ne »ja« ne »ne«.

»Če jest, recima: začnem tkula prou na drobn prpoudvat, kdu ma prouzaprrou zasluge, de u iblansk rotuž usak let metu okrogł eneh tri taužent kronc za mestn arhivarstu, ke b jh na blu treba; kar u pa znesl u eneh dvejseteh leteh z ubrestm ured eneh studvejsetttaužent kronc? A ni tu en lep gnar? In vs ta gnar se u izdau na škoda iblanskeh daukaplačvauciu sam zavle enga samga sladkega ženskega jezička. A b na bla tu ena žmahtna klubasarija za brauce klerekalne listu; za vas pa klubasa, ke b vam u želodce ubležala?»

»Mhm.«

»No, viš! A, lej; jest sm fajn člouk; jest takeh rči na premlevam; tu sa ženske kvante! Puvedu b tud lohka, kulk s je ena leberalna gespa przadela, de b biu nen mož zvolen u držaun zbor, in tu sam zatu, de b šla tud ona na Duni, kjer ja je že čaku z razprustrtem rukam nen — »Hausfreund«.

Viš, prjatu, tu b biu štof tkula za pasje dni; tu nisa družinske zadeve, ke se jejnaja pred družinskem uratem, tu je javna zadeva, ke se tiče celga naruda, kajti še za en cimpermansk las ni mankal, pa b puštala držaunga puslanca — ženska. In še več in še bl pikantne stvari m prhaja na pamet, al, kokr sm reku, če čš fajn čluevka videt, čluevka, ke vč, kua je za jaunast in kua je za kufetarce, puglej

Boitatuša Peneta iz Kudeluga.

kar najbolje izvršila svojo nalogo ter žela zaslužen priznanje. Vsa čast gospodu kapelniku Heybalu, ki jo je v tako kratkem času zopet poživil. Tudi igralci so se potrudili in igrali nepričakovano dobro. Posebno petje malih palčkov je bilo nekaj posebnega. Sploh pa nudi igra toliko lepih prizorov, da bi se lahko z lepim uspehom še marsikje igrala. Šolsko vodstvo se najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k prireditvi. Posebno godbi na lok, ki je brezplačno igrala, dalje gospici Albrecht, č. gospodu Riharju in g. Sobodi; zlasti pa še deželni poslanecma č. g. dekanu Lavrenčiču in g. dr. Gregoriču za velikodušen dar.

— **Izprememba v občini Kostanjevica.** Županske posle kostanjeviške občine je prevzel podžupan g. Colarič. V kratkem času se razpiše nova volitev župana.

— **Prepovedan časopis.** V San Jose v hrvaščini izhajajočemu časniku »Sokol« je na temelju § 26. tiskovnega zakona odtegnjen poštni debet za vsa v državnem zboru zastopana kraljevstva in dežele.

— **Lekarnarja Piccoli v Ljubljani,** c. in kr. dvornega dobavitelja in papeževskega dvornega dobavitelja, je sveti oče Pij X. zopet odlikoval. Papež je izrazil po svojem državnem tajniku kardinalu Merry del Val lekarnarju Piccoli svojo najtoplejšo zahvalo za doposlano mu steklenico malinovega sirupa ter mu podelil papežev blagoslov.

— **I. avstrijska razredna loterija.** Z obzirom na splošno zanimanje občinstva nampanovo uvedeni razredni loteriji, koje zrebanje se vrši v novembru t. l., opozarjamo svoje čitatelje na današnji oglas Ljubljanske kreditne banke, ki dá interesantom vsa tozadevna pojasnila.

Primorske vesti.

p **Slovenci na Tržaškem!** Jutri, v nedeljo, se bod vršile volitve za II. okoličanski in IV. mestni volilski razred. Poglejte, če imate na glasovnici pravilno pisano ime slovenskega kandidata, ali če niste morda zamenjali svojega kandidata s takim, ki kandidira v kakem drugem razredu ali drugem okraju. Pojdite na svoje pristojno volišče in ne dajte iz rok legitimacije, ker jo znate rabiti za ožjo volitev! Priogovarjajte omahljivcem, poučite nepredne! Dokler glasovnica še ni oddana, je še čas, da zapišete slovenskega kandidata.

p **Vandal v cerkvi.** Neznani zlikovci so vlomili v noči od srede na četrtek v cerkveno sv. Jurja, ki spada v tržiško župnijo in so razrezali na velikem oltarju sliko, ki je predstavljala sv. Valentina. Slika je bila iz 17. stoletja; ostalo je le nekaj nepoškodovane. Zandarmerija iz Tržača išče zlikovce in jim je že prav za petami.

p **Klarič — izpuščen.** Bivšega nadporočnika Josipa Klariča iz Gradca, ki so ga bili osumili, da je zastrupil svojo ljubimko 24letno Eleonoro Felbinger in ga zato zaprl, so že zopet izpustili. Zdi se, da državno pravdnštvo na podlagi podatkov, ki jih je ponudil brat pokojnice, ne more zasledovati Klariča. Tako ko so ga izpustili, je šel Klarič v hotel »Union«, kjer je našel svojo mater. V petek je odpotoval Klarič v Gradec.

p **Dva dečka utonila.** V Gračežu eta utonila Corbattova dečka, prvi star 7, drugi pa 6 let. Kopala sta se in ker sta zašla na nekoliko nevarno mesto, sta utonila, ne da bi bil kdo opazil. Zdravnik ju ni mogel več obuditi, ker je prihitel prepozno.

p **Čudodelni fakir.** V Trstu se muči četa arabskih fakirjev, ki se producirajo z velikim uspehom. Najbolj znamenit med vsemi je Ahmed Mohamed, ki res izvaja reči, da je treba strmeti. Mož je steklo, liže plamen, požira ogenj in tako naprej. V Petrogradu so ga bili obsodili na 25 let ječe, a radi njegove umetnosti in izredne moči ga je car pomilostil. Fakir je tako močan, da se da povezati z 20 metrov dolgo vrvjo, ki se je pa reši kakor močan otrok rahlih poveljev. Stavi tudi, da požre živo kačo, pa ne vem, če so mu jo dali ali ne. Fakirska četa izvaja afrikanse ples in prepeva arabske pesmi.

p **Blaznež s sekiro.** V četrtek je zblaznel 33 let stari Ivan Jerič, ki stanuje v ulici Rivo št. 42 v Trstu. Mož se je oborožil s sekiro in se je zabarikadiriral na podstrešju, odkoder je vsakemu, ki se mu je hotel približati, grozil s smrtjo. Slednjič so blaznega reveža vendar obvladali in ga poslali v opezovalnico.

p **Smrt kočevskega veletržca.** V petek proti večeru so odpravili z železnico v Kočevje truplo 84 let starega Janeza Webra, ki je imel v Trstu veletrgovino z južnim sadjem in ki je umrl četrtek zjutraj.

p **125krat kaznovana.** Po Trstu se potepa razupita pijanka in vlačuga Vi-

ljemina Bonifaccio, ki je več pod ključem nego na svobodi. Obsojena je že bila radi najrazličnejših prestopkov, tako da ni nič čudnega, če je dobila ravno te dni mesec zapora radi motenja vere. Spomina vredna je ta obsodba le zato, ker so babo tokrat kaznovali že — 125krat.

p **Pomorske blodnje turških vojakov.** Kapitan nekega parnika dubrovniške družbe je zapazil v ponedeljek v Jadranskem morju navstric Brindisija kakih 50 km od obrežja malo ladjo, katere posadka je z raznimi znamenji klicala na pomoč. Dalmatinci so ponesrečence rešili in jih spravili na krov. Bilo je 25 turških vojakov, ki so se bili natiho vkrkali v Valoni, da bi odjadrali v — Carigrad. Šli so na morje brez vode in brez živeža in brez poznavanja kompasa. Zato pa so tudi zadjadrali proti Italiji. Turke so poslali turškemu konzulu v Masini, da jih pošlje domov.

p **Osebnosti s pošte.** Izšolan gimnazijalec Valerijan Mayer in izšolan pravnik Miroslav Matjašič sta imenovana za c. kr. poštna praktikanta v Trstu.

p **Samoumor mladenke.** V torek proti poldnevno so v Lovrani potegnili iz morja truplo 20 let stare Marije Malvis z Reke. Dekle je bila pred par dnevi izginila iz svojega stanovanja, kjer je pustila listič z besedami, ki so cikale na samoumor. Vedel pa ni nihče kam je šla in zakaj bi se usmrtila.

Ljubljanske novice.

VELESPOTOVANEMU PREBIVALSTVU STOLNEGA MESTA LJUBLJANE!

Iz vseh hrvaških, čeških, poljskih in slovenskih zemelj prihajajo glasovi, da se naši bratje dvigajo ob glas, da se vrši v dneh od 24. do 27. avgusta t. l. v Ljubljani katoliški shod in da hočejo trumoma prihiteti v naše belo, lepo mesto. Kot prijatelji našega mesta, kot občudovalci naše prekrasne planinske dežele, prihajajo med nas. Kadarkoli pridejo v drugih mestih ob tem ali onem povodu tolike množice, povsod je vse na delu, da se gostom mesto priljubi, da je vzljubijo, da ponese glas o prijetnem bivanju v najširše sloje in da s tem vedno večje kroge pridobe za tujski promet. Spominjamo na shode katoličanov v Nemčiji, koder ob takih prilikah protestanti in drugoverci gostoljubno odpirajo svoje domove katoliškim gostom; ob letošnjem shodu nemških avstrijskih katoličanov v Lincu bodo vse oblasti in prebivalstvo raznega naziranja svojim bratom po jeziku plemeniti gostitelji. Tisoči onih, ki bodo v dneh od 24. do 27. avgusta v Ljubljani, prihiteli z ljubeznijo v središče naše domovine, ki ji zvesto stražijo meje po naših izobraževalnih in gospodarskih organizacijah, slovanski bratje prihiteli med nas, — zato se obračamo do velespoštovanega prebivalstva stolnega mesta Ljubljane s prošnjo, da gostom nakloni vso slovensko gostoljubnost in tako omili vsem naše mesto ter mu dá najboljši sloves. Tudi meščani našega prepričanja bodo ob vsakem dohodu gostov stali na istem stališču.

Za goste bomo potrebovali mnogo prenočišč, zato prosimo, naj nam blagohotno vsi, ki bodo imeli v dneh od 23. do 27. avgusta na razpolago kako posteljo, to blagohotno naznanijo in dajo prenočišče na razpolago brezplačno ali proti primerni odškodnini.

Vsa naznanila za prenočišča naj blagovolijo takoj, vsaj pa do srede 18. t. m., naznaniti:

v župniji sv. Petra: v prostorih šentpeterskega prosvetnega društva (župna ulica št. 2) v četrtek zvečer od 7. do 8. ure.

V župniji sv. Jakoba: v prostorih šentjakobskega prosvetnega društva (Florijanske ulice) v nedeljo od 10. do 12. ure in v sredo od pol 7. do 8. ure.

V frančiškanski župniji: pri patru Marijofilu v ponedeljek in torek od 10. do 12. ure dopoldne.

V trnovski župniji: v prostorih izobraževalnega društva (Konjušne ulice št. 4) vsako nedeljo od 10. do 12. ure in v četrtek od pol 8. do 9. ure.

Razen tega sprejema iz vseh krogov naznanila osrednja pisarna v »Ljudskem domu«: vsak delavnik od 7. do 12. ure dopoldne in od 3. ure popoldne do pol 7. ure zvečer.

Na Viču, v Spodnji Šiški in v Mostah sprejemajo oglase onodna izobraževalna društva.

Prosimo tudi velespoštovane gospe in gospodične, ki bi blagohotno prevzele kak opravke pri velikih prireditvah v nedeljo, 24. avgusta, da se v zgoraj omenjenih lokalih vpišejo v posebne pole, ki so v ta namen na razpolago.

Potrudimo se vsak po svoji moči, da bo dragim gostom bivanje v Ljubljani milo in drago.

Osrednji pripravljalni odbor za katoliški shod v Ljubljani.

Ij **Slovenska umetniška razstava v Ljubljani.** Danes se je v umetniškem paviljonu g. Riharda Jakopiča v Latermanovem drevoredu otvorila slovenska umetniška razstava. Razstavili so umetniki gg.: Ivan Franke iz Ljubljane 8, Rudolf Gasperin iz Devina 2, Hugo Viktor Gerbič iz Ljubljane 7, Fran Klemenčič iz Kosez 4, Maks Koželj iz Kamnika 11, Rado Kregar iz Ljubljane 1, Srečko Magolič star. iz Ljubljane 19, Karol Mysz z Bleda 7, Lojze Poljšak iz Kanala 3, Fran Ropret z Bleda 2, Sternen Matej iz Ljubljane 5, Franc Zupan iz Vrhnike 6, Ivan Vavpotič iz Ljubljane 7, Fran Berneker z Dunaja 1, Martin Burja iz Ljubljane 3, Lojze Dolinar iz Ljubljane 6, Maksim Gaspari iz Ljubljane 7, Pavel Gustinčič iz Voloskega 2, Rihard Jakopič iz Ljubljane 10, Matija Jama iz Steina na Donavi 13, Ivan Napotnik z Dunaja 1, Lojze Perhavec s Cervinjana 13, Marko Rašica iz Ljubljane 13, Anton Stefič iz Florence 2, Ivan Zajec iz Rima 16, Anica Zupanec iz Florence 41, Peter Zmittek iz Ljubljane 10 umetnin. Nadalje obsega razstava 5 objektov pok. Ivana Groharja. Ena soba se še priredi z umetninami, ki so šele zadnji hip došle. Komur ugaja starejši, skoraj bi se lahko reklo: solidni način upodabljanja, ta bo našel na razstavi marsikak biser. Pa tudi med zastopniki novih struj je nekaj prav lepih umetnin. Opozarjamo zlasti na sledeče številke razstavljenih predmetov: 7, 76, 83, 84, 87, 88, 89, 90, 100, 130, 144, 150, 155, 156, 161, 162, 163, 164, 169, 170, 183, 216, 217, 220, 223, 224 in 225. Pridržujemo si, da se po možnosti vrnemo k razstavi ter priobčimo strokovnjaško poročilo. Za sedaj pa obisk te splošno lepo uspele razstave najtopleje priporočamo. Razstavljene predmete so decentni in se z veseljem poudarja, da so se izločili odurni akti, ki so časih užitek razstav v Jakopičevem paviljonu več ali manj motili.

Ij **Ljubljanski občinski svet** ima redno sejo v torek, dne 10. junija 1913, ob šestih popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu je: Obljuba nanovo sprejetega meščana ljubljanskega Ivana Zajca. Poročila: o dopisu mestnega magistrata glede nekaterih prememb načrta zakona za pobiranje kanalskih pristojbin; o dopisu mestnega magistrata glede načrta pogodbe med mestno občino in nemškim vitežkim redom radi odstopa nekaj sveta in starega rimskega zidu za c. kr. obrtno solo na Mirji; izvolitev enega člana v upravni odbor mestne hranilnice; o dopisu upravnega ravnateljstva mestne hranilnice glede sistemiziranja enega mesta oficijala in treh mest praktikantov; o računskem sklepu mestne hranilnice ljubljanske za leto 1912; o računskem sklepu kreditnega društva mestne hranilnice ljubljanske za leto 1912; o dveh ponudbah za nakup mestnih stavbnih parcel ob Cesti na Rožnik, odnosno ob Poti v Rožno dolino; o dopisu mestnega magistrata glede izvršitve Poti v Rožno dolino; o prošnji Fran Kušarja, podjetnika mestnih voženj, za podaljšanje teh voženj za daljno dobo 6 let; pritožba Davorina Rovška in drugih proti odloku mestnega magistrata glede dovolitve prodajalne barake v Kolodvorski ulici; o letnem poročilu mestnega tržnega nadzorništva za leto 1912. Samostalni predlog občinskega svetovaleca Ivana Štefeta glede ustanovitve ogrevalnic. — Tajna seja: Poročila: o prošnji petero uradnikov mestne hranilnice ljubljanske v raznih personalnih zadevah; o prošnji vdove nekega policijskega stražnika za zvišanje vdovnine; o prošnji vdove nekega magistratnega uradnika za vzgojino; o prošnji nekega uslužbenca mestne elektrarne za izredno podporo; o neki prošnji za izplačilo nagrade za izvršitev nekih načrtov; o prošnji za razne obrtne koncesije.

Ij **Vrtna veselica v Spodnji Šiški** se vrši jutri ob 4. uri popoldne pri »Vodniku«, nasproti Keršiča. Šišensko prosvetno društvo izvaja sledeči zanimivi spored: Nastop domačega pevskega zbora, šaljiva loterija, kupleti, šaljiva pošta, turška kavarna in prosta zabava. Vstop prost. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica v nedeljo, dne 15. junija.

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** bo imelo jutri ob sedmi uri sv. mašo na Rožniku. Pri sv. maši bo pel društveni pevski zbor.

Ij **Udeležniki italijanskega tečaja** naj se prihodnji ponedeljek ob pol osmi uri zvečer zglašijo na slovenski trgovski šoli na Kongresnem trgu, da dobijo nazaj svoj denar.

Ij **Zborno tekmovalno streljanje v Ljubljani.** Od 11. do vstevši 13. t. m. bo na ljubljanskem vojaškem strelišču tekmovalno streljanje 3. zbora, katerega sta med drugimi tudi deželni odbor in mestna občina ljubljanska naklonila dragocena darila. Ob tej priložnosti obišče Ljubljano poveljnik 3. zbora, ekscelencen baron Leithner, ki se nastani v hotelu »Union«.

Ij **Dobrodelni vojaški koncert.** Povo-dom tekmovalnega streljanja častnikov 3. voja, ki se vrši od 11. do 13. junija 1913 v Ljubljani, priredi c. in kr. pešpolk Albert I. kralj Belgijcev št. 27 v sredo, dne 11. junija ob 8. uri zvečer na vrtu hotela »Union« velik vojaški koncert na korist mestnemu ubožnemu zakladu.

Ij **Jubilej.** Gospod Adolf Eberl, lastnik znane pleskarne tvrčke in njegova gospa Fani Eberl, zaslužna predsednica Krščanske ženske zveze, praznujeta te dni 40letnico svoje poroke. Ugledni, velespoštovani zakonski dvojici naj Bog živi še mnogo, mnogo let!

Ij **»Zarje«** včeraj dopoldne naročniki niso dobili, ker so imeli socialni demokrati v »Učiteljski tiskarni« 1500 kron dolga in je tiskarna pritiskala na plačilo. Danes je »Zarja« zopet izšla. Čobal iz Zagorja je poravnal dolg.

Ij **Tržne razmere v Ljubljani.** Danes je bil na trgu zopet cel direndaj. Obnašanje tržnih organov je danes presegalo že vse meje. Upili so na vse pretege, prerivali uboge branjeve in prodajalke in jih izzivali. Naše somišljenice so prestavljali po trikrat na druga mesta. Kjer je bil kak prostor, ki je bil kupujočemu občinstvu skoro nedostopen, tja so porivali naše somišljenice, ki so seveda protestirale. Nekaj so jih tržni organi zapisali, nekaterih se pa niso upali, ker se je kupujoče občinstvo zavzelo zanje in jih branilo pred tržnimi organi. Prodajalke zelenjave nameravajo skleniti, da bodo bojkotirale ljubljanski trg vsled takih razmer in bodo zelenjavo raje pošiljale v druga mesta. Seveda s tem bo v Ljubljani nastala še večja draginja. V zvezi s tem draginja je pa bodoliberalci, ker se županne upa napraviti na ljubljanskem trgu enkrat za vselej red! — Stvar bomo pa še bolj natančno preiskali in bomo priobčili javno tudi imena vseh tistih tržnih organov, ki se tako vedejo napram branjevkam in prodajalkam.

Ij **»Gostilničarski Vestnik«** je, kakor čujemo, vzela suša. Vsaj mi nismo dobili že en mesec nobene številke.

Ij **Nemški »Turnverein«** v Ljubljani bo praznoval v dneh 21. in 22. junija petdesetletnico svojega atankstva.

Ij **Artillerijski inšpektor na inšpekciskem potovanju.** Inšpektor tehnične artiljerije, generalni major Viljem Pucherna odpotuje 10. t. m. z Dunaja s podpolkovnikom Steringom, da nadzira artiljerijska skladišča, zavode in delavnice v Ljubljani, Kamniku, Vipavi, Trstu, Pulju, Celovcu, Št. Vidu ob Glini in v Gradcu.

Ij **Alera s špiritom.** K včerajšnji obravnavi proti trgovcu Spreitzerju se nam poroča: G. Spreitzer je bil radi manipulacije s špiritom včeraj pri sodišču oproščen. Hlapec Anton Dermastia, katerega je g. Spreitzer odpustil, je pa naznanil, da je Spreitzer pred šestimi leti odstranil pečat na sodu, kateri je bil zapečaten na mitnici. Vsled te točke je bil g. Spreitzer obsojen, a je vložil pritožbo.

Ij **Ustrelil se je** v Srednjem Kanalu na Goriškem stotnik 27. domobranskega pešpolka iz Ljubljane Viktor Eritsch.

Ij **Preprečen samoumor blazne.** 20 let stari Joželi Sonc, delavčevi hčeri, stanujoči v Cekvenih ulicah št. 25, je že dalj časa omračen um. Nedavno je pila špirit, hoteč se s tem zastrupiti, včeraj se je pa poizkušala obesiti. Vzela je brisalko in se obesila. Sestra je to še pravočasno opazila in brisalko prerezala. Ubogo umobolno dekle so prepeljali v deželno blaznico.

Ij **Odklonjena žganjarna.** G. Franc Breskvar je hotel na Cesti na loko napraviti v svoji gostilni žganjetoč. Deželna vlada ni prišla do prepričanja, da bi bila nova žganjarna potrebna in se je izrekla proti. Radi tega je tudi magistratni gremij Breskvarjevo prošnjo odklonil.

Ij **Prenos koncesij.** Magistratni gremij je pritrdil prenos gostilniških koncesij: Josipine Bilina na Poljansko cesto 53, Marije Kavčič, vdove po magistratnem slugi, na Tržaško cesto 19 in Ivanu Ogorelcu Pre igriščem št. 9.

Nervoznost, ta bolezen našega časa se vsled zaprtja še bolj poostri, kajti zaradi tega povzročena motenja se občutljivo razširijo po vsem telesu in povzročijo splošen nemir! Z naravno Franc Jožefovo grenčico se doseže pri mnogih boleznih prebave zelo dobre rezultate. To izvršno mineralno vodo radi jemljejo pacienti in jim tudi pri nadaljnji rabi jako dobro služi. »Ze mnogo let,« tako piše profesor Obersteiner, predsednik društva dunajskih zdravnikov za živčne bolezni, »sem imel priliko se prepričati o izbornem učinku Franc Jožefove grenčice.« — Dobí se v lekarnah, drogerijah in s prodajalnica rudninskih voda. Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožefovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti.

Gremij je pritrdil, da sme gostilničarjeva soproga Frančiška Soklič dobiti Weissovo koncesijo v Konjušni ulici 12, ako ji jo Weiss, od katerega je kupil hišo njen soprog Matej Soklič, popusti.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Marija Zalar, posestnikova žena, 31 let. — Janez Kenk, sin zidarskega pomočnika, 4 leta. — Josipina Jancžič, hči mestnega učitelja, 19 let. — Rozalija Soklič, hči gostilničarja in poestnika, devet mesecev.

Ij S trga. Na trg so pripeljali večeraj in danes iz Vipave 2 voza česenj, katerih je bilo 224 škatelj. — Piščanci so bili par 3 K, race po 4 K, jajca pa 3 komadi za 20 vin. Na trg so pripeljali 8 voz krompirja, katerega so prodajali 100 kg po 7 K.

Ij Dovolenje za prodajo loncev je v včerajšnji seji dobila Frančiška Juhant. Njena mati je lonce za semenišče prodajala 40 let, tržni nadzornik Ribnikar je pa več mesecev povzročeval, da ni dobila koncesije.

Ij Mestne ustanove za morske kopeli v Gradežu je letos dobilo 12 otrok: Matko Miloš, Zavodnik Miroslav, Kocjan Eliza, Bizjak Viktor, D. Benčina, Kink Viktor, Manfredo Ivan, Križman, Herman Iv., Mehkota Alojzij, Bukšek Evgen in Spogar.

Ij Za nogometno tekmo, ki bo jutri ob 6. uri popoldne na tivolskem travniku za dirkališčem med prvimi moštvi Prvega hrvatskega gradjanskega športkluba iz Zagreba in S. F. K. Ilirije vlada med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanje. Osebito, ker bomo imeli v svoji sredini nam vedno mile in drage brate Hrvate ter eno najmočnejših moštev kraljevine Hrvatske in Slavonije. Na drugi strani smo pa radovedni, v koliko se je moštvo Ilirije od zadnjih tekem zboljšalo, kajti ta tekma naj bode nekako merilo, na katero mesto bi prišlo moštvo Ilirije v slučaju tekme za nogometno prvenstvo med Hrvati in Slovenci. Kakor smo že poročali, se nahaja Gradjanski v nogometnem prvenstvu za Hrvaško in Slavonijo na tretjem mestu in sta edino moštvi Haška in zagrebške Concordije boljši od njega. Ker ima Ilirija s to tekmo obilo stroškov, bo vsled tega sledeča vstopnina: Numerirani sedež 2 K, navadni sedež 1 K, stojišče 40 vin. Tekma se vrši točno ob 6. uri popoldne in to ob vsakem vremenu!

Ij Stavbinske zadeve. Magistratni gremij je dovolil: Alfredu Liningerju dozidati eno nadstropje na njegovo hišo na Rimski cesti in zidavo novega hleva, Ivanu Ogrin zgradba nove šupe v Konjušnih ulicah št. 7, že obstoječo šupo pa sme predelati v delavska stanovanja; Franu Kočevar zgradba nove odprte šupe na Erjavčevi cesti 9, Gabrijelu Piccoli zgradba novega skladišča za steklenice ob Knafljevi ulici, F. M. Schmidtu nov portal v Lingerjevi ulici. Svoj čas je ugovarjal ravnatelj Pammer, da zidarski mojster Ogrin ne sme biti pri načrtu o preuredbi delavnice gospe Čamernik, omož. Brezovšek, v stanovanja, podpisan in da se mora podpisati kak stavbenik. Dež. vlada je odločila, da je za podpise na načrtih pri takih stavbah upravičen tudi zidarski mojster. — Filip Supančič bi rad imel barako na vogalu Nunske ulice in Bleiweissove ceste tudi za pijačo. Dovolilo se mu je v principu, predložiti ima še načrt. Ugovarjal je član gremija Štefe, češ, da bo postala Ljubljana počasi mesto barak. Dovoljenje za barako-trafiko je bilo izdano že pred leti. — Karol Počivavnik mora preurediti stranišče ob Mikuzevi hiši v Kol. ulici, sicer preuredbo izvrši magistrat na njegove stroške.

Ij Posledice poglobljenja Ljubljane. Posestniku Fr. Skrabu se je v Črni vasi udeležila zemlja okoli njegove hiše. Vsled tega je bil deložiran. Sedaj se je posedanje ustavilo in Skrabu je dobil dovoljenje, da sme zopet v hišo, dokler ne nastane kaka povodenj. Pri hiši, ki jo je kupilo kreditno društvo Mestne hranilnice na Barju, se je zemlja posedla za pol metra. Na Kollmannovi hiši ob Ljubljani so se kljub betoniranju pričele kazati razpoke.

Ij Plakatiranje. Posestnik cirkusa Schmidt je dobil od magistrata dovoljenje, da sme sam plakatirati. V seji magistratnega gremija je opozarjal Ivan Štefe, da je gremij že nekoč sprejel predlog, da morajo taka plakatiranja izvršiti samo domači plakatirji. Naročilo se je, da se v bodoče strogo izvršuje ta sklep.

Ij Patent je dobil Fr. Ševčik, puškar v Ljubljani, na praktične topiče, ki se priporočajo zlasti zaradi varnosti. Skrajni čas bi bil, da se odpravijo starostni možnarji, vsled katerih se dogaja toliko nesreč, in se vpeljejo novi moderni topiči za slavnostno streljanje.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

MARIJIN VNEBOHOD VERSKA RESNICA.

Iz Rima se poroča: Večkrat so razne verske družbe, osobito Marijanske kongregacije, papeža prosile, naj bi se nauk o Marijinem Vnebohodu proglasil za versko resnico. Tudi na zadnjem mednarodnem shodu sodalov v Solnogradu se je solnograški kardinal nadškof Katschthaler goreče zavzel za to, da se Marijin Vnebohod za dogmo proglasi. Zdi se, da se to zgodi. V vaticanskih krogih se namreč govori, da misli sv. oče Pij X. cerkveno tradicijo o Marijinem Vnebohodu proglasiti za versko dogmo. Vera o Marijinem Vnebovzetju je prastara in neoporečna. V najstarejših časih Cerkve se je Marijnega Vnebohoda polastila cerkvena umetnost.

Zadnje vesti.

TISZA MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Dunaj, 7. junija. Cesar je podal danes sestavo novega kabineta grofu Tiszi. Po avdienci je Tisza izjavil, da bo nadaljeval po poti mirnega dela in da se nikogar ne bo provociralo, če pa nara bo kdo boj vsilil, se mu pa tudi ne bomo umaknili. Cesar je mojemu programu pritrdil in izrazil svoje veselje, da sem jaz to težavno misijo sprejel. — Za ministra notranjih zadev se imenuje Ivan Sandor, predsednik zbornice pa postane Beöthy. Tisza je danes konferiral z Lukacsem, nato pa obiskal grofa Berchtolda in Stürgkha. — Na šd o p i s n i k a v t e n t i c i o n o i z v e , d a s e i s t o d o b n o z i m e n o v a n j e m T i s z e i z v r š i o d s t a v i t e v S l a v k a p l . C u v a j a . T i s z a b o ž e v b l i z n j h d n e h c e s a r j u p r e d l a g a l n o v e g a b a n a . D a n e s s e T i s z a v r n e v B u d i m e š t o i n s e p r i h o d n j t e d e n v r n e , d a p r e d l o ž i c e s a r j u l i s t o k a b i n e t a . O p o z i c i j a n a p o v e d u j e ž e n a j o s t r e j š i b o j p r o t i T i s z i .

MORNARIŠKI POVELJNIK OBOLEL.

Dunaj, 7. junija. Mornariški poveljnik admiral Haus je zbolel. Nadomestuje ga kontreadmiral Kailer.

VLADNI JUBILEJ NEMŠKEGA CESARJA VILJEMA.

Ob vladarskem jubileju cesarja Viljema pridejo v Berlin vsi nemški vladarji iz vseh vojvodstev Sachsen Meiningen, ki se je radi svoje visoke starosti opravičili. Viljema bo v imenu vladarjev nagovoril bavarski princ regent Ljudovit.

FRANCOSKI ZUNANJI MINISTRI IMA Z BALKANA UGODNA POROČILA.

Pariz, 7. junija. Včeraj se je vršila seja francoskega ministrskega sveta, kjer je podal minister za zunanje zadeve, Pichon, jako pomirjevalno pojasnilo o sporih med balkanskimi državami. Tako v Sofiji, kakor v Beogradu in v Atenah so prišli do prepričanja, da je najboljši, če se izognejo oboroženemu konfliktu, ker bi le v tem slučaju velesile ugodile njih zahtevam po vojni odškodnini, kar je zlasti za Srbijo in Bulgarsko velike važnosti.

MIROVNA POGAJANJA S TURČIJO.

London, 7. junija. Mirovni delegati se posvetojujejo dalje o protokolih, ki se imajo priključiti preliminarni pogodbi. Med Bulgarijo in Turčijo vlada še vedno navskrižje glede meje Enos—Midia, ker Turki zahtevajo, da se bulgarske čete čez to črto umaknejo in se izmenjajo vjetniki, Bulgari pa zahtevajo, da Turčija prizna še pred internacionalno komisijo, ki ima mejo natančno določiti, da se ima meja začeti ne pri Enosu, ampak 20 km jugovzhodno.

RUSIJA PRITISKA NA BULGARIJO.

Sofija, 7. junija. Ruski poslanik Nehljudov je konferiral z dr. Danevom, preden se je ta podal k caru. Gre se za to, ali se osnuje koalicijsko ministrstvo ali popolnoma novo. Nacionalistični krogi se hudujejo nad Rusijo, češ, da Bulgariji narekuje pogoje, kakor da bi se nahajala slednja pod rusko suvereniteto.

MIROLJUBEN BULGARSKI KABINET?

Sofija, 7. junija. Noben politik, ki je bil zadnje dni od cara v avdienci sprejet, se ni izjavil za vojsko. Novi kabinet bo sestavljen iz politikov, ki so za mirno poravnavo.

GRŠKA NA MORJU.

Atene, 7. junija. Grčija je sklenila zgraditi dreadnought 19.500 ton.

POSŁANIKI VELESIL GLEDE ALBANIJE.

London, 7. junija. (Reuter.) Včerajšnja seja poslanikov se je bavila z organizacijo Albanije. Sklenilo se ni še nič. Splošno mnenje pa je bilo, da imajo vsi ukrepi glede Albanije biti provizoričnega značaja. Debatiralo se je o komisiji za natančno določbo severnih in severovzhodnih mej Albanije, sklenilo se pa tudi v tem oziru ni še nič. Vprašanje južnih mej in egejskih otokov sploh ni prišlo na razgovor, pač pa se bo konferenca z južnimi mejami Albanije pečala v ponedeljek. Govorilo se je tudi o formuli, s katero naj

se Srbiji zasigura principiarno priznani trgovinski izhod na Jadransko morje.

SAN GIULIANO IN SASONOV.

Rim, 7. junija. Danes je odpotovala turinska mestna delegacija v Rusijo, kamor je bila povabljen od občinskih svetov in trgovskih zbornic z Peterburgu in Moskvi. Zupan grof Rossi ne se pri tej priliki s seboj lastnoročno pismo laškega vnajega ministra di San Giuliano rusnemu ministru za zunanje zadeve Sasonovu.

RAZSODIŠČE V BALKANSKEM SPORU?

Pariz, 7. junija. »Matin« poroča, da, če bi se balkanski ministrski predsedniki ne sporazumeli, razsodi o sporu razsodišče, sestojče iz Sazonova, Delcasséja in sir Buchananana.

SRBSKI SPECIALNI DELEGAT.

Belgrad, 7. junija. »Mali Zurnal« poroča, da se šef srbske misije v Londonu Novaković poda v specialni misiji v Peterburg.

VENIZELOS.

Atene, 7. junija. Venizelos se je iz Soluna vrnil semkaj.

ZOPET NEZGODA ZARADI MINE.

Atene, 7. junija. V Pireju je zadel belgijski parnik »Kurland« na mino in se resno poškodoval. Človeških žrtev ni bilo.

NOROST SUFFRAGET NA VRHUNCU.

London, 7. junija. V Bradfordu so suffragete v čamošnji veliki ribnjak vrgle toliko kislin, da so vse ribe poginile.

Razne stvari.

Samoumor Kranjice na Ogrskem. V Aradu se je vrgla pod brzovlak 20 let stara vzgojiteljica Ivana Grill iz Kranjskega, ker ni imela službe. Bila je takoj mrtva.

Zeppelin obišče Dunaj. Grof Zeppelin namerava z zrakoplovom »Sachsen« se peljati na Dunaj, kamor se pripelje v torek okoli 3. ure popoldne. Peljal se bo čez Dunaj v Schönbrunn, da počasti cesarja. Zeppelina bo cesar v avdienci sprejel.

Protikatoliška agitacija na Češkem. Češki listi poročajo, da so pričele češke organizacije anarhistov agitirati za odpad iz katoliške cerkve. Baje je do 16. m. m. izstopilo iz katoliške cerkve 1654 čeških anarhistov.

Nadvojvoda napravil izkušnjo na budimpeštanski univerzi. Nadvojvoda Jožef Franc, sin nadvojvode Jožefa in nadvojvodinje Avguste, je 6. t. m. napravil na budimpeštanskem vseučilišču prvo juridično izkušnjo. Izpraševali so ga skupno s tremi drugimi kandidati. Komisija je nadvojvodo aprobirala.

Protivojaška propaganda na Francoskem. V Parizu so 6. t. m. preiskali stanovanja 11 revulucionarjev. Našli so spise o protivojaški propagandi po francoskih vojašnicah.

Velikanski izgredi ob stavki v Stettinu. V stettinskem predmestju Frauendorf so stavkajoči delavci napadli nekega stavkokaza, ki je enega napadalca z nožem zaklal. Stavkokaza je neki orožnik aretiral, a 500 do 600 stavkajočih delavcev je zahtevalo, da naj jim morila izroče in so poizkusili v tvornico vdreti. Orožniki so to z orožjem preprečili in razgnali množico, ki je na orožnike streljala. En orožnik je lahko ranjen.

Velik požar v železniških delavnicah na Tiszovem kolodvoru je divjal od 2. ure popoldne do 6. ure jutraj. Rešili so le železniške voze.

200.000 mark mesto bombe. Tajnik neke bolnišnice v Londonu je našel v pisarni ovoj. S strahom so ga večaki odprli, ker so mislili, da so suražetke bombe položile, a prijetno so bili presenečeni, ko so našli v zavoju 200.000 mark, ki jih je neki človekoljub bolnišnici daroval.

Odvetnik goljuf. V Berlinu so za prli odvetnika Thiela, ker je poneverjal po klientih mu poverjeni denar.

Večja vohunstva. Slučaj Redl žali bog ni osamljen; že pred Redlom je cela vrsta aktivnih in vpokojenih avstro-ogrskih častnikov podleglo zapeljivosti mamona. Pred desetimi leti sta pravosodni poročevalec domobranskega poveljstva v Lvovu polkovnik avditor Hekalljo in neki štabni častnik v nekem gališkem domobranskem pešpolku izdala proti plačilu Rusiji več vojaški tajnosti. Polkovnik je odnesel pete in so ga šele čez več let prišli v južni Ameriki, poslali v domovino in obsodili v večletno težko ječo. Omenjeni častnik generalnega štaba je bil takrat zaradi tega osumljen, ker je imel pri večjih vajah vedno svojo lastno — posteljno opravo s seboj. Tako takrat! Sedaj pa dva avtomobila nista vzbudila suma pri človeku, ki bi naj živel samo od svoje plače! — Pred osmimi leti se je o glavnem štabu, pridelenem nadporočniku Firbasu v Olomucu dokaza-

lo, da je izdajal vojne skrivnosti Italiji. Lani se je na južnem Tirolskem iz istega razloga in zavoljo veleizdaje usmrtil neki nadporočnik prvega polka deželnih strelcev, ko bi imel oditi k domobranskemu pešpolku št. 2 v Lincu. Pred petnajstimi leti je ulanski ritmojster Carina tudi že, ko je še bil v aktivni službi, in sicer pridelen tretjemu kavalerijskemu oddelku vojnega ministrstva, »deloval« za Rusijo. To »delovanje« je nadaljeval v pokoju. Tako prehajamo k vpokojenim častnikom, ki so vohunili na škodo naše vojske. Zlasti znan med njimi je nadporočnik Pavel Bartmann, ki se pokoril sedaj že tretjikrat za svoje zločine. Prvič je sedel skupaj s svojim pajdašem Waniekom, s katerim je bil pred okoli šestnajstimi leti blizu mesta Zaslo v Galiciji vsled pozornosti nekega železniškega sprevodnika prijet.

Prepovedan lov na ptice v Italiji. Laška zbornica je sprejela predlog, ki prepoveduje neusmiljenosti pri lovu ptic v Italiji. Prepovedano je pod težkimi kaznimi med drugim ptice pevke slepiti.

STOLLWERCK ZLATO

najnovejša čokolada

Neprekosljiva v kakovosti in kupni vrednosti.

Laurin & Klement

NOVI MODELI 1913

7 HP. 13 HP. 16 HP. 20 HP. 30 HP. 40 HP.

nedosežne kakovosti, udeleženi pripravljeni za nabavo

Ovratnike za prečistilo duhovščino

priporoča Josipina Podkrajšek

Ljubljana, Čevljarska ulica št. 2

— Naročila po pošti se izvrše točno. —

Najboljša 1729

za pripravo jako okusne goveje juhe brez dvoma je

MAGGI kocka

po 5 v.

Prepričajte se torej pri nakupu, da-li ima vsaka kocka na zavitku ime MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem.

1386 se 1740 3

ženska

z dobrimi spričevali o triletnem učenju in dvoltnem praktičnem delovanju v trgovini z mešanin blagom.

Informacije: Franc Terpin, Sv. Frian pri Gorici

Kupujte le višgalice: V korist obmejnim Slovincem!

ZAHVALA.

»Zlatopolje pogorelo«. Pod tem naslovom sem poročal pred sedmimi tedni o velikem požaru, ki je vpepelil osmim gospodarjem vsa poslopja. Tedaj sem prosil milodarov za ponesrečence. Dobil sem od veliko strani prav lepe denarne darove, za katere se moram sedaj v imenu pogorelecev prav toplo zahvaliti. Posebna hvala za obilni dar naj velja g. dekanu iz Moravč in Kamnika, potem vsem župnim uradom domače dekanije in drugih sosednjih in daljnih krajev. Za doposlani denar so se za prvi trenutek nakupila živila, ki so bila prav hvaležno sprejeta za prvo hrano delavcem.

Zlatopoljski župnik.

POSLO.

Na razne dopise, ki jih objavlja liberalno časopisje z Viča, odgovarjamo sledeče:

1. Gosp. župan Franc Oblak se je izjavil, da je najboljši misli o C. M. družbi, ker nobenih časopisov ne bere kakor »Občinsko upravo«. Ko se mu je pa povedalo to in ono, je rekel g. župniku na Viču, »da je že sam mislil odstopiti od C. M. družbe in da hoče tudi pri prvem obnem zboru odstopiti«. Tako je govoril g. Oblak dne 2. junija l. 1912. okrog 6. ure zvečer.

2. Gosp. župan je pravil, da bo odstopil od C. M. družbe in ko se je to leto dne 18. maja sestavil novi odbor, je rekel, da se bo lažje iznebil predsedstva pri novizvoljenih odbornikih, kakor pa na obnem zboru, ko je vse vanj tiščalo.

3. Zadnje dni maja je govoril g. Oblak, župan na Viču nekemu človeku: naj mu plune v obraz, ako bo še čez pol leta predsednik pri C. M. družbi.

4. Gosp. župana ni nihče odslovil od procesije kot take, ampak dobil ni povabila, da bi kot običajno svetil ob strani sv. Rešnjega Telesa.

To je resnica. Ne mislimo nikogar žaliti, še manj mu jemati časti, ampak le odbijati napade in pokazati javnosti, kako vsa stvar stoji, o kateri se toliko govori in piše.

Vičani.

Zahvala.

Za presrečne dokaze odkritega sočutja, ki so nam došli povodom bolezn in smrti naše iskrenoljubljene hčerke, sestre in sestrične, gospodične

Katinke Oblak

se tem potom kar najpresrečneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo pa smo dolžni preč duhovščini za njihov trud in tolažbo, kakor tudi vsem darovateljem prekrasnih vencev in vsem onim, ki so prerano umrlo spremili v tako ogromnem številu k večnemu počitku.

Novo mesto, 4. junija 1913.

1752

Žaljuoč ostali.

Poslano.

Gospoda
Schneider & Verovšek
v Ljubljani.

Letošnjo pomlad sem kupil pri Vaši tvrdki kosilnico Zmaj — s spreobratilnim strojem za seno ter konjske grablje in uporabljal vse te stroje pri letošnji košnji na svojem posestvu v Impoljal na Dolenjskem.

Radevolje ustrezam Vaši želji ter Vam potrjujem, da so se vsi navedeni stroji, zlasti kosilnica Zmaj — izborna obnesli in so porabni tudi pri neravnem svetu. Za vpore v uporabi se lahko konje ali vole. Vsakomur te predmete najtopleje priporočam.

S spoštovanjem

Otmar Bamberg.

Neckarsulm Motornokolo 6 1/2 PH

z dvojno prestavo model 1912 in Neckarsulm 3 1/2 PH model 1910 se poceni proda.

Ernest Speil, mehanik, Ljubljana.
1747

Sprejmeta se takoj

2 krojaška pomočnika in 1 učenec

pri Francu Pelko-tu v Rudolfovem. 1739 2

Tužnim srcem naznjam, da je naša ljubljena hčerka, oziroma sestra, gospodična

Jožica Janežič

v 19. letu starosti, večkrat previdena s svetotajstvi, udana v božjo voljo, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne bo v nedeljo ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Turjaški trg 4, na pokopališče k sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Priporoča se v molitev.

Ljubljana, 7. junija 1913.

Matija Janežič,

mestni učitelj, oče.

Josipina Janežič,

mati.

Matko, Ana, Mimi, Jelko, Lev, Teja.

bratje in sestre.

Brez posebnega naznanila.

1767

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 7. junija 1913.

Pšenica za oktober 1913	11:54
Rž za oktober 1913	9:39
Oves za oktober 1913	8:59
Koruza za junij 1913	8:06
Koruza za julij 1913	8:16

Proda se nov

1765

harmonij

amer. sist. s 6 registri za nizko ceno. — Obrniti se je pod „harmonij“, poste restante, Ljubljana.

Resna ženitna ponudba.

34 letni, že s 60 K mesečno vpokojeni, zdaj zasebni uradnik z mesečno plačo 160 K, želi se v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo v starosti do 34 let.

Dolžna oseba mora biti poštena, vrla Slovenka, blondinka, vpokojena ali pa imeti pravico do bližnje vpokojilve, ali brez pokojnine z najmanj 5000 K premoženja. Ponudbe, samo resne, naj se naslavlja pod šifro „Srečen zakon 1766“ na upravništvo „Slovenca“. Priloži naj se slika in popise oseba.

1766 3

Službo organista

razpisuje župni urad v Senožečah. Nastop takoj. Prednost imajo oni, ki so večji knjigovodstva v hranilnici, kjer bi prevzel tajništvo. Plača za organista je 600 K in prosto stanovanje. Za tajnika plača po dogovoru. Prošnje naj se pošljejo do 15. junija župnemu uradu v Senožečah.

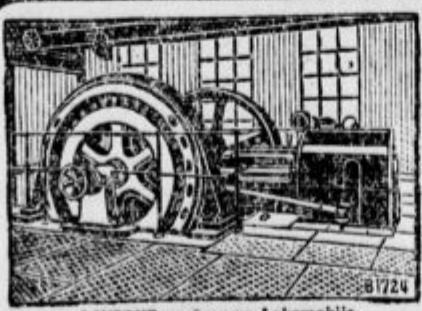
1761 3

GRAŠČINA

je naprodaj na Gorenjskem s 50 orali travnikov in gozda. 1759

Graščina stoji v prav lepem kraju v solčni legi in ima vodovod v poslopju in na vrtu. Po ribniku se lahko vozi s čolnom. Okolica je krasna, kjer se prijetno prebiva v zimskem in poletnem času. Pojasnila daje g. Hugo Turk v Ljubljani.

Letna produkcija čes 2000 Lokomobil.

LANZOVE vročeparne Lokomobile s naravnost vezano Dynamo.

HEINRICH

Naslov za brojavke:
LANZFILIALE DUNAJ.

LANZ

MANNHEIM

Pisarna: DUNAJ VIII.,
Landongasse 9. Telefon 1881 b.

Vročeparne-Lokomobile

z zaklopnim krmilom „Sistem Lentz“

Jednostavna postrežba.

zmoglost do 1000 PS.

Največji prihranek.

Obisk inženirja in ponudbe brezplačno.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar. I. klr. odd. dež. boln.

Prodajalka

izurjena v trgovini z mešanim blagom išče službe, najrajši na deželi. Naslov pove upravništvo „Slovenca“ pod št. 1768. (Znamka za odgovor.) 1768

Pisarniški sluga

in

hišnik

se takoj sprejme. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 1755. (Znamka za odgovor po pošti.)

Iščem

učenca

za pekovo obrt iz poštene družine, koji se obenem priučiti lahko tudi nekoliko slaščičarske obrti. Naslov pove uprava lista pod št. 1756. (Znamka za odgovor.)

Močnega

Kovaškega učenca

sprejme takoj ANTON HAFNER, kovač, škofja Loka, Gorenjsko. 1757

Gostilna in žganjetoč

v Ljubljani se odda takoj z vsem inventarjem in blagom; vina čez 500 l. Potrebni kapital 1000 K. — Več pove A. Cerar, Ambrožev trg št. 7. 1758 2

Dva mizararska pomočnika

spretna v stavbnem delu, sprejme takoj ali pozneje 1692

Filip Lazar, mizar, Jesenice, Gorenj.

Kovačnica

eno uro od Ljubljane, z 2 ognjišči, vse skoro novo, se proda. Posebno ugodno za kovača, ki izvršuje tudi kolarske obrt. Dela mnogo. Cena po dogovoru. Ivan Burkelja, Spodnja Zadobrova 3, p. D. M. Polje. 1558

Sprejem

učenko

za svojo manufakturno trgovino, zmožno tudi nemščine. T. OGRIN, Novomesto.

Trgovsko izobražen

slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi popolnoma zmožen. 40 let star, oženjen, mož želi takoj ali v kratkem službo skladiščnika, pisarja, oskrbnika, urad. sluga ali slično, tudi na deželi. Plača po dogovoru pod „Abstinent“ 1688 na upravo tega lista. 1688

Trgovina

z mešanim blagom na najboljšem prostoru v Zeleni jami št. 53 se odda za mesec avgust pod prav ugodnimi pogoji. — Več se polzve na Sv. Petra cesti, v prodajalni oblek št. 14. 1751

Kmetijo iščem v najem

s fundusom okolu 100 do 150 oralov. Naslov pove uprava lista pod št. 1724. (Znamka za odgovor.) 1724

Idrijske novice.

i Pokopali so 4. junija v Spodnji Idriji 68letnega Matevža Bončina, enega najboljših naših mož v Gorenji Kanomlji, posestnika z Navršja. Ko je peljal bika na vodo, ga je isti tako pobodel, da je živel le še malo časa.

i Prekoili »Narodov« dopisnik zelo rad napoveduje konkurze. Če bi se godilo kakor je brati v liberalnem glasilu, bi ne obstajal noben naš obrtnik ali trgovec več. Tukaj se pa smejejo, ker poka res — pa le bolj pod liberalnimi strehami. Tam tudi pomilujete, je dovolj dela!

i Dvorni svetnik baron Klimburg nadzoruje naše čipkarske šole. V sredo dopoldne se je pripeljal v Idrijo, v četrtek dopoldne je bil v Zireh in popoldne se je odpeljal v Cerkno in potem proti Sv. Luciji na goriško stran. Tam namerava obiskati še več enakih zavodov. Po našem okraju ga je spremljal svetnik Vogelnik.

Jesenške novice.

j Tovarniški ribnjak na Javorniku je neki zlikovec poškodoval, zato so postavili stražo v osebi znanega »priatelja delavcev« Koritnika. Pred par dnevi pridejo mimo ribnjaka trije delavci; eden je šel obiskat v Rovt svojo sestro, dva pa sta ga spremljala. Kar skoči iz grmovja Koritnik, tovarniški valpet, brez stražnega znaka ter nameri puško enemu delavcu v prsa. K sreči ga je še o pravem času srečala pamet; zato pa je drugega delavca brez povoda pošteno obrcal. Čujemo, da nedolžni delavci tega ne bodo kar meni nič tebi nič požrili!

j Jeseniški lov se je letos podražil. Doslej ga je imela tovarna za 500 K, sedaj pa ga je zdražila za 1015 K, in vrhutega je še odsek upravitelncev sebi pridržal lov v svoji planini, ki meri nad 200 orolov, in ki je bil odsej združen z ostalim občinskim lovom.

j Dela za zgradbo nove šole na Jesenicah so se oddala sledečim tvrdkam: tvrdka Holinsky - Valli - Regovec z Jesenic je dobila stavbinska in betonska dela, Pust iz Ljubljane tesarska dela, Mravlje iz Dravelj krovška, Cihla iz Ljubljane umetni kamen, Neuman z Jesenic kleparska, Šmajdek z Jesenic kovaška in ključavničarska dela ter strelovod, Ivan Šiška iz Ljubljane tlak iz hrastovih deščic, Jos. Pavlin iz Radovljice kiparska, Urbar z Jesenic plesarska, Martinc z Jesenic slikarska, Ignacij Konc z Jesenic tapetniška, Heuffel z Viča pečarska, Lazar z Jesenic ter Senica in Bizjak iz Ljubljane mizarska dela. V nekaj dnevih se začne s stavbo, ki bo Jesenicam v ponos.

j Koncert, ki ga je pred nekaj tedni priredilo vrlo katoliško delavsko društvo, se ponovi jutri, v nedeljo, ob 8. uri zvečer v dvorani Delavskega doma na Savi z nekoliko spremenjenim vzporodom. Lepi umetniški vžitek, ki smo ga imeli ob prvi prireditvi, bo gotovo privabil mnogo prijateljev. Vstopnina kakor prvi pot.

j Delavsko strokovno društvo priredi v nedeljo, dne 15. t. m., ob pol 4. uri popoldne na dvorišču prvega delavskega konsumnega društva na Savi srečkanje in tombolo na korist bolnim članom. Ob neugodnem vremenu se vrši prireditve v dvorani Delavskega doma. Ker ima prireditve blag namen, pričakujemo obilne udeležbe.

Književnost.

»Sveti Just«. Zgodovinska igra v štirih dejanjih. Italijanski spisal dr. Fr. Petronia, stolni prošt v Trstu, iz rokopisa prevedel dr. J. Debevec. Vsebine te igre je veličastna; vodi nas v duhu v leto 303. po Kr. r., v dobo zadnjega in najsilovitejšega preganjanja kristjanov pod cesarjem Dioklecijanom. Po vsem rimskem cesarstvu so tedaj trpeli kristjani; tudi v primorskem mestu Trst. Tu je tedaj umrl mučeniške smrti zaveznik težaške škofije sv. Just.

Med vsemi podobnimi igrami se ta odlikuje po posebno živahnem dialogu

in pesniškem jeziku; za nas Slovence je pa tudi še zaraditega zanimiva, ker gledamo v njej junaško smrt zaščitnika škofije, ki je v velikem delu slovenska.

Značaj Justov se sicer pred nami ne razvija nič več; precej, ko prvič nastopi, ga že vidimo trdnega, odločnega v sveti veri. Dramatična pa je njegova borba z zastopniki totranske religije. Ob zgledu svojega gospoda se razvije značaj osvobodjenca Petra v krščanskega junaka; istotako se vrši in izvrši v duši pogana Agabija preobrat, ko mož gleda junaštvo Justovo. Ovađuh Mukron je narisan po življenju.

Pisatelj, dr. Fr. Petronio, stolni prošt v Trstu, se je — to se mora priznati — dobro zamislil v čase rimskih imperatorjev in bo igra gotovo zelo blagodejno vplivala.

Druga igra »Ljubezen Marijinega otroka« v treh dejanjih za ženske vloge je krajša, pa zelo prikupna.

Ravnokar je izšel nov molitvenik pod naslovom

Sv. Anton Padovanski. Življenjepis in češčenje velikega čudodelnika iz frančiškanskega reda z molitvenikom. Po nemški izdaji P. Sebastjana Scheyring priredili ljubljanski bogoslovci.

Ta krasni molitvenik bo gotovo vsled svoje bogate vsebine nadvse dobrodošel vsem častilcem sv. Antona Padovanskega, poleg tega pa tudi navadne in mašne molitve. V njem najdemo pobožnost deveterih in trinajstih torkov, vse razne dnevnice ter premnože druge pobožne vaje k temu velikemu svetniku. Izdajatelj pravi v predgovoru:

»Če se knjižici posreči, da se bo še bolj razširilo in poglobilo med našim narodom češčenje sv. Antona, o katerem je zapisal papež Gregor IX., ko ga je prištel med svetnike, da je sedaj v nebesih in da ga poveljujejo na zemlji mnogi čudeži, ki se gode dan zadnem na njegovem grobu in ki so izpričani od verodostojnih prič, je dosegla svoj namen.«

Cena za ta krasni molitvenik je zelo nizka in znaša za vezano v platno z rdečo obrezo 1 K 20 vin., za vezano v šagrinu z zlato obrezo 2 K 40 vin.

Molitvenik se dobi in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

„NUISOL“

od Bergmann & Co.,
Tešin ob Labi

je in ostane slejkoprej
nedosežen v presene-
čenem naravnem bar-
vanju las in brade. Dobi
se v sveili, rujav in
črni barvi, steklenica po
K 2:50 v lekarnah, dro-
gerijah in parfumerijah.

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER

naravna
alkalična kislina

najboljša dijetilčna in
osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-
farah, obistnih in mehurnih boleznih, katero
priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno
podpiralno sredstvo

pri karlovarjskem in drugih kopeliških zdrav-
ljenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih
24 38 in trajno porabo. I (VI.)

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
železniška postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerjskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami
in vinom.

Zaloge pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-
niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

Zobna krema

KALODONT

Usna voda

Pozor! Pozor!
Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom
in trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno
za drože in isto s parnim strojem uredil, ter
mi je zato mogoče postreči brez konkurence po
najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še
za celo leto popust. — Naročila od 4 kg po-
šiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim
z odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Kraškovi nasip št. 26.

Domača najnovejša
konfekcijska trgovina
Maček & Komp.
Franca Jožefa cesta 3

se priporoča cenj. p. n. občinstvu v nakup

narejenih oblek.

Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

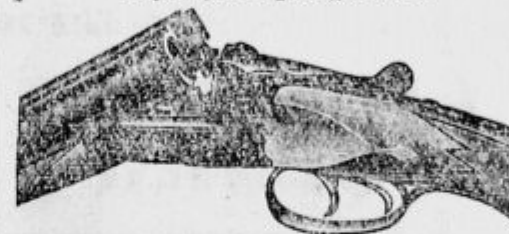
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

1626
Vsakovrstne slamnike

od priprostitih do najfinejših po primer-
no nizki ceni priporoča gospodom trgov-
cem in slavnemu občinstvu FR. CERAR,
tovarna slamnikov v Stobu, p. Domžale.

F. K. KAISER, puškar
Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6.

Priporoča svojo največjo zalogo pušk in
samokresov ter lovskih priprav. Avtona-
tične pištole: »Browning«, »Steyer« itd.
Najboljši topič »Salut«.

V zalogi ima vse potrebščine za ribji lov,
v največji izbiri po najnižjih cenah. Po-
prava koles (bicikljev) ter njih deli.
Popravila točno in ceno.
Umetalni ogenj. C. kr. prodaja smodnika.
Cenik zastoj in poštne prosto.

Na prodaj je majhno posestvo
na deželi z dobro vpe-
ljano trgovino z meša-
nim blagom. Poleg tega

je njiv za 8 mernikov posevne in sadni vrt.
Naslov se izve pri upravitelstvu »Slovenca«
pod številko 1573. (Znamko za odgovor!) —
1573

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.
Obstoji že nad 33 let. 3022

ANA HOFBAUER

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfova ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. ob-
činstvu, da izdeluje natančno po naročilu
in predpisih vsakovrstne bandere, balda-
hine, plašče, kazule, plavljale, dalmatike,
velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh
vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter
po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi
naročila na vezenje, prenavljanje stare
obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenije postrežbo, prosil, da
se pri naročilih izvoli ozirati na prvo domačo tvrdko.

Proda se dobro idoča

pečarska obrt

z veliko trgovino posode, s 4—5 pomoč-
niki, 60—100.000 K letnega prometa, ve-
likim številom odjemalcev, tudi na
Kranjskem. Cena 3000 K. — Zaloga po-
sebej le proti gotovini, v Celovcu v
bližini »Narodnega Doma«. — Vpraša-
nja sprejema uprava lista pod št. 795.

Umetni zavod za cerkveno slikanje

J. HLAVKA

slikar cerkvenih podob

Praga Kral. Vinohrady

Puchmajerjeva ul. št. 68.

Priporočamo prečastiti du-
hovščini poznate slike svet-
nikov, altarne slike, kri-
ževa pota, pasijonske slike
itd. na platnu, cinkasti plo-
čevini itd., umetniško izvr-
še ne po ugodni ceni.

Slike ali načrte pošiljam zastoj na ogled.

Dopisuje se slovensko.

3502 Najboljša priporočila.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil sred-
stvo
Seydlin
Izdolovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Krasno

posestvo

je na prodaj

v prav lepem kraju blizu
Celja; enonadstropna hiša,
gostilna in trgovina z meša-
nim in manufakturnim bla-
gom, velik sadonosnik, dva
orala vinograda, hlev, lede-
nica, klet ter veliko posode
za vino, travniki, njive, gozd
in velik inventar. — Proda se
tudi sama hiša z gostilno in
trgovino, sadnim vrtom in
vinogradom. Pojasnila daje
gosp. Hugo Turk v Ljubljani.

1605

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, Vojak Marijin trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Proskebovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na
hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent z vsakodnevnim
vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-
vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shra-
njevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. maja 1913. K 69,642.371—

31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 214,160.979—.

Telefon št. 41.

Najcenejše dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti
slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini
Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana
Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.
Popravila točno in ceno. 537

C. kr. oblastveno potrjeno
učilišče krojnega ri-
sanja. Dobi se tudi kraj po životni
meri. Istotako se izdelujejo obleke točno
in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih,
Ljubljana, Stari trg 28.

4172

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti

3534

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset
zlasti pa pred. duhovščini in izdelovanju vsakovrstne
duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega
in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Telefon 145.

2114

Tovarna za kovinsko blago in zvonolivnica

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila
vsake velikosti in glasu. Jamstvo za določeno poln glas,
najčistejšo vglasitev in najboljši material. Stojala za zvo-
nova iz kovanega železa ali lesa. Lahko-
no zvonjenje, najbolj-
ši način teka. Nagla
izvršitev najnižje
cene. Ugodni plačilni
pogoji. Stari nerabni
zvonovi se sprejmo
v prelitje, ravnotako
se izdelujejo železna
stojala najboljšo kon-
strukcije z dolgolet-
nim jamstvom. Pro-
računi in projekti
vsak čas zastoj in
franko na razpolago,
enako tudi priporo-
čila kakor tudi pri-
znanja pisma.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljač strel-
vodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrše-
vanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim
škriljem z

asbest-cementnim škriljem (Eternit) patent Hartschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-ce-
mentno in strešno opeko.Vsa stavbinska in galanterijska kleparska
dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Projačini brezplačno in poštne prosto.

20

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, kateri vsak teden v sobotah oskrbu-
jejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 6 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 35, od južnega
kolodvora na desno, poleg predilnice.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figouca“

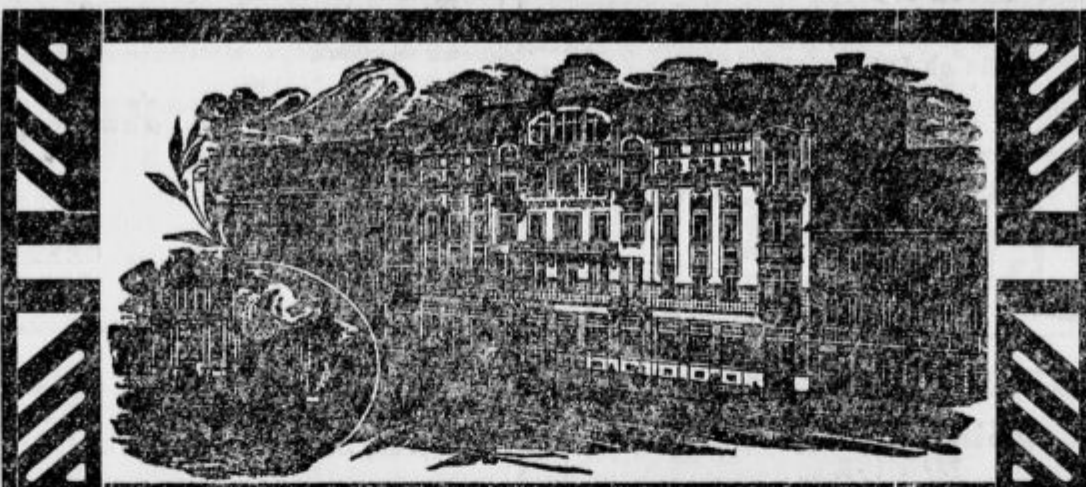
s.e. priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3686

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni
hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4 $\frac{3}{4}$ % brez
kakega odbitka, tako da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 K
čistih obresti 4.75 kron na leto.
Stanje vlog je bilo koncem marca
1913 čez 22 milijonov kron. Za
nalaganje po pošti so poštnohnan.
položnice brezplačno na razpolago.

Nadststvo.

430
440

430
440

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana,
Frančiškanska ulica 8. Izborno blago!
Točna postrežba. Zahtevajte drože v
prid »Slovenske Straže«. 159

Kadar hočete dobro blago kupiti, obrnite se na
trdko

KATINKA WIDMAYER

pri „SOLNCU“ za vodo

katera ima v zalogi dobre in trpežne
čevlje za dame, gospode in otroke.
Izdelovanje suhih šopkov, nagrobnih
vencev, trakovi z napisi. Bluze,
vrhna in spodnja krila, nogavice,
rokavice, vsakovrstno perilo itd.

Postrežba točna, cene najnižje. Prosim
prepričajte se!

3090

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1913.

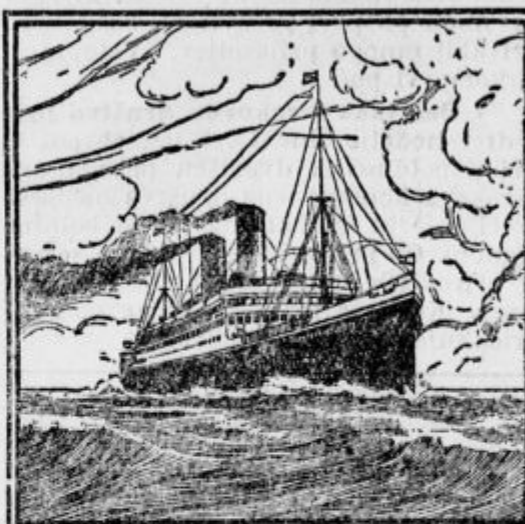
Kupon 3'10 metr. dolg, za 1 kupon 7 kron
kompletno moško obleko 1 kupon 10 kron
1 kupon 15 kron
(suknjo, hlače, telov- 1 kupon 17 kron
nik) zadostno, stane le 1 kupon 20 kron

Kupon za črno salonsko obleko K 20'., kakor
tudi blago za površnike, turistične obleke, avilni
kamerni in blago za damsko obleke, pošilja po
tovarniški ceni kot realna in solidna, dobroznana

zaloga tovarniškega sukna
Siegel-Imhof Brno, Morava.

Vzorci zastoj in franko.

Vsled direktnega naročila blaga pri trdkosti Siegel-
Imhof iz tovarne imajo zaslužki mnogo
prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa
redno največja izbira povsem svežega blaga. Stal-
ne, najnižje cene. Tudi najmanjša naročila se
izvrše najskrbneje, natančno po vzoru. 464

Potniki v severno in južno Ameriko se vo-
zijo sedaj le po domači avstrijski prog

Austro-Amerikaner

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos, Portland,
Quebec, Montreal, Kanada i. t. d.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema
vijakoma, električno razsvitlavo,
brezžičnim brzojavom, na katerih
je za vsakega potnika preskrbljeno,
da dobi dovolj domače hrane z vi-
nom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v severno Ameriko vsako soboto,
v južno Ameriko vsakih 14 dni,
v Kanado vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje rade-
volje brezplačno in prodaja vozne
liste glavni zastopnik za Kranjsko,
Štajersko in Koroško

Simon Kmetetz, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.